

บทที่ 5

บทบาท ปัญหาการพัฒนาและแนวทางแก้ไข

5.1 บทบาทอำเภอแม่สาย

อำเภอแม่สาย ในช่วงเวลาที่ผ่านมา เริ่มตั้งแต่การประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 – 2534) ที่ได้กำหนดบทบาทและผลักดันให้จังหวัดเชียงราย เป็นศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาค โดยมีบทบาทเป็นศูนย์กลางการตลาด สินค้าภาคการเกษตร บริการระดับท้องถิ่น การส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปวัตถุดิบในท้องถิ่น และบทบาทด้านเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีการวางโครงข่ายการคมนาคมขนส่งหลักที่เชื่อมโยงเมืองเข้ากับระบบเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การพัฒนาท่าอากาศยานและถนน เพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง เป็นต้น จนกระทั่งถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 – 2539) ที่ได้กำหนดให้จังหวัดเชียงรายเป็นกลุ่มเมืองชายแดนมีบทบาทเป็นศูนย์การค้าบริการและการท่องเที่ยวติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านและเชื่อมโยงกับเมืองศูนย์กลางความเจริญอื่น ๆ

ตลอดระยะเวลา 10 ปี ดังกล่าว ส่งผลให้อำเภอแม่สาย เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และประชากร ในพื้นที่แห่งนี้ โดยเฉพาะก่อให้เกิดการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว มีการก่อสร้างอาคารพาณิชย์ โรงแรม เกสต์เฮาส์ และศูนย์การค้า ตลอดจนที่อยู่อาศัย เพื่อรองรับกับโครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ ของจังหวัดเชียงรายในระยะนั้น ได้แก่ โครงการก่อสร้างท่าอากาศยานเชียงรายแห่งใหม่ โครงการก่อสร้างพระตำหนักดอยตุง เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันประชากรในอำเภอแม่สายต้องปรับตัวเองอย่างรวดเร็วเพื่อให้ทันกับสถานการณ์และความอยู่รอด จึงทำให้ภาวะเศรษฐกิจชายแดนเติบโตรวดเร็วยิ่งขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว โดยเฉพาะในช่วง 5 ปีหลัง (พ.ศ. 2535 – 2539) ซึ่งสังเกตได้จากมูลค่าการค้าชายแดนที่มีปริมาณสูงเกินกว่าพันล้านบาทต่อปีติดต่อกันอย่างต่อเนื่อง

จากการที่ประเทศไทยได้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 เป็นต้นมา ทำให้การท่องเที่ยวภายในประเทศได้มีการขยายตัวต่อเนื่องมาโดยตลอด จนพัฒนากลายเป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถทำรายได้สูงเทียบเท่ากับมูลค่าส่งออกสินค้าหลักที่สำคัญของประเทศ อันได้แก่ข้าว และมันสำปะหลัง แม้ว่าในระยะเริ่มต้นยังอยู่ในฐานะค่อยเป็นค่อยไป จนกระทั่งประสบความสำเร็จในการพัฒนาประมาณปี 2530 – 2533 ซึ่งเป็นระยะที่การท่องเที่ยวของประเทศเฟื่องฟูมากที่สุด และรัฐบาลได้ประกาศให้ปี 2530 เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวของไทย (Visit Thailand Year) ต่อมาในปี พ.ศ. 2531 – 2532 ให้เป็นปีศิลปวัฒนธรรมไทย (Thailand Arts and Crafts Year) ทั้งนี้เนื่องจากภาครัฐได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวภายในประเทศที่สามารถใช้เป็นกลยุทธ์ในการ

พัฒนาประเทศต่อมา กอปรกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้เกี่ยวโยงกับธุรกิจอื่น ๆ ภายในประเทศอีกมากมายหลายแขนงครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการกระจายรายได้ไปสู่ทุกภูมิภาคของประเทศ

นโยบายดังกล่าวได้ส่งผลให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ททท. และภาคเอกชน ตลอดจนประชาชนได้มีการตื่นตัวพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศเป็นอย่างมาก มีการรณรงค์ จัดงาน หมุนเวียน สลับเปลี่ยน กระจายไปสู่จังหวัดต่าง ๆ ทั่วทุกภูมิภาคซึ่งทุกอย่างกำลังเป็นไปได้ด้วยดี แต่ต่อมาสถานการณ์การท่องเที่ยวโดยรวมของประเทศและตลาดโลกต้องตกต่ำลงในปี พ.ศ. 2533 ด้วยเหตุที่โลกต้องเผชิญกับวิกฤติการณ์สงครามอ่าวเปอร์เซีย ในขณะที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับวิกฤติการณ์ทางการเมืองอันนำไปสู่การยึดอำนาจการปกครองโดยคณะ รสช. ในปี 2534 และเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ในปี พ.ศ. 2535 ได้ส่งผลกระทบต่อสภาวะการท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างหนัก เนื่องด้วยนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศไม่มีความมั่นใจต่อสถานการณ์โลกที่พลิกผันและระบบการเมืองการปกครองของไทยในช่วงเวลาดังกล่าวด้วย จึงไม่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวยังประเทศไทย ในขณะที่เดียวกันนักท่องเที่ยวภายในประเทศก็ตกอยู่ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำเพราะอยู่ในช่วงฟื้นฟูประเทศหลังการยึดอำนาจ จึงทำให้สถานการณ์การท่องเที่ยวของไทยลดลงอย่างมาก จวบจนกระทั่งในปี 2536 เป็นต้นมา ที่ภาวะการท่องเที่ยวภายในประเทศเริ่มฟื้นตัวขึ้นตามลำดับ เพราะสถานการณ์ความตึงเครียดทั้งภายในและนอกประเทศได้คลี่คลายลงในทางที่ดี และต่อมารัฐบาลได้ประกาศให้ปี พ.ศ. 2541 – 2542 เป็นปีท่องเที่ยวไทย (Amazing Thailand Year 1988 – 1999) อีกครั้งหนึ่ง

องค์การการท่องเที่ยวโลก หรือ WTO (World Tourism Organization) ได้วิเคราะห์สถานการณ์ทิศทาง และแนวโน้มของการท่องเที่ยวโลกโดยรวมไว้ว่า ในอนาคตนักท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวที่แปลกใหม่ (Exotic Flavor) เป็นอย่างมาก โดยจะหันมาสนใจแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะเป็นธรรมชาติ และการผจญภัย และความมีมิตรไมตรีของคนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ และจากรายงานของ EIU (Economist Intelligence Unit) ซึ่งได้รายงานต่อที่ประชุมสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (PATA) โดยได้รายงานและคาดหมายไว้ว่าระหว่างปี 2533 – 2542 ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และแปซิฟิกจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีอัตราการเติบโตของการท่องเที่ยวสูงสุดเทียบกับภูมิภาคอื่นที่สำคัญ ๆ ของโลก โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 7.5 ต่อปี และในปี 2542 จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 72 ล้านคน มาเยือนภูมิภาคนี้ โดยเฉพาะประเทศไทยจะเป็นผู้นำการท่องเที่ยวของภูมิภาคนี้ควบคู่กับฮาวาย โดยมีอัตราการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยว เฉลี่ยร้อยละ 9 ต่อปี ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งธรรมชาติ ป่าเขา ชายทะเล ศิลปวัฒนธรรม แหล่งซื้อสินค้าพื้นเมืองและแหล่งท่องเที่ยวในตัวเมือง เป็นต้น ซึ่งสามารถสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ทุกรูปแบบ ตลอดจนความพร้อมเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบสาธารณูปโภค-สาธารณูปการต่าง ๆ มากกว่าประเทศอื่น ๆ ที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน สำหรับภาคเหนือของประเทศไทย โดยเฉพาะอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย อยู่ในข่ายที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวแห่งหนึ่งและมีโอกาสพัฒนาการท่องเที่ยวให้ขยายตัวอีกมาก

เนื่องจากธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของสาขาการบริการและมีความสำคัญมากกว่าธุรกิจอื่นในสาขาเดียวกัน ทั้งนี้เพราะธุรกิจการท่องเที่ยวมีความเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น ธุรกิจโรงแรม กักตักคาร์ ร้านอาหาร-เครื่องดื่ม ร้านค้าของฝากของที่ระลึก สถาบันการเงิน การขนส่ง และธุรกิจบริการอื่น ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังส่งผลต่อเนื่องไปยังภาคการผลิตอื่น ๆ ในท้องถิ่นอีกหลายด้าน เช่น การผลิตสินค้าหัตถกรรม สินค้าการเกษตร ดังนั้นจึงนับได้ว่า ธุรกิจการท่องเที่ยวได้มีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของอำเภอแม่สายเป็นอย่างมาก พอสรุปได้ดังนี้

1) การพัฒนาอำเภอแม่สาย

เมื่อภาครัฐได้ให้ความสำคัญต่อศักยภาพพื้นที่อำเภอแม่สาย จึงก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอแม่สาย โดยได้บรรจุการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาอำเภอแม่สาย ส่งผลให้มีโครงการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อันเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นโครงการลงทุนของภาครัฐ ทั้งที่ได้รับงบประมาณจากส่วนกลางโดยตรง และโครงการที่อำเภอเสนอเพื่อของบประมาณจากจังหวัด ทำให้มีผลต่อเนื่องไปถึงการพัฒนาเศรษฐกิจในแขนงอื่น ๆ ตามไปด้วย

การพัฒนาอำเภอแม่สายในช่วงที่ผ่านมา ได้ดำเนินการพัฒนาก่อสร้างก่อสร้างถนนเลียยมืองและถนนโครงข่าย เพื่อแก้ไขปัญหาการจราจรคับคั่งในเมือง รวมจำนวน 9 เส้นทาง ได้แก่

เส้นทางที่ 1 โครงการสร้างถนนเลียยมืองจากถนนสายแม่สาย-เชียงแสน เข้าสู่บริเวณจุดผ่อนปรนเพื่อระบายการจราจรในตัวเมืองแม่สาย และเป็นการจัดวางผังเมืองเพื่อรองรับการขยายตัวเมืองตามบริเวณแนวถนนเลียยมือง

เส้นทางที่ 2 โครงการสร้างและตัดเส้นทางถนนจากวัดผาจอม-บ้านห้วยน้ำริน ระยะทาง 2,150 เมตร

เส้นทางที่ 3 โครงการก่อสร้างถนนเลียบลำน้ำสาย (คันกันชลประทาน) จากอำเภอแม่สาย-สุดลำน้ำสายระยะทาง 10 กิโลเมตร

เส้นทางที่ 4 โครงการสร้างถนนเลียบลำคลองชลประทาน จากบ้านป่ายาง-บ้านเหมืองแดง ขนาดกว้าง 5 เมตร

เส้นทางที่ 5 โครงการขยายผิวจราจรและเทคอนกรีตจากบริเวณสะพานมิตรภาพไทย-พม่า เชื่อมถนนสายลำผาจอม-ห้วยน้ำริน ระยะทาง 850 เมตร

เส้นทางที่ 6 โครงการขยายผิวจราจรและเทคอนกรีตถนนเหมืองแดง (จากตัวเมืองแม่สาย ออกไป 1 กิโลเมตร

เส้นทางที่ 7 โครงการก่อสร้างถนนลาดยางแบบ 2 ชั้น สายดอยงาม-ห้วยน้ำริน ผิวจราจรกว้าง 5 เมตร ระยะทาง 900 เมตร

เส้นทางที่ 8 โครงการก่อสร้างถนนลาดยางแบบ 2 ชั้น สายป่าเหมือด ซอย 9 ฝิวจวจร กว้าง 5 เมตร ระยะทาง 1,200 เมตร

เส้นทางที่ 9 โครงการก่อสร้างถนนลาดยางแบบ 2 ชั้น สายป่าเหมือด ซอย 1 ฝิวจวจร กว้าง 5 เมตร ระยะทาง 1,300 เมตร

สำหรับการแผนพัฒนาอำเภอในอนาคตของอำเภอแม่สายประกอบด้วย

- การก่อสร้างอาคารสำนักงานด้านศุลกากร ให้มีความกว้างขวางเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อ และการสร้างจุดประชาสัมพันธ์สำเร็จรูป (Booth) สะพานคนข้าม และทางกลับรถเพื่ออำนวยความสะดวกในพื้นที่

- โครงการก่อสร้างถนนอ้อมเมืองรอบนอกและสะพาน ระยะทาง 20 กิโลเมตร ซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ในขั้นตอนตกลงที่ตั้งตั้งแน่นอนของจุดผ่านแดน

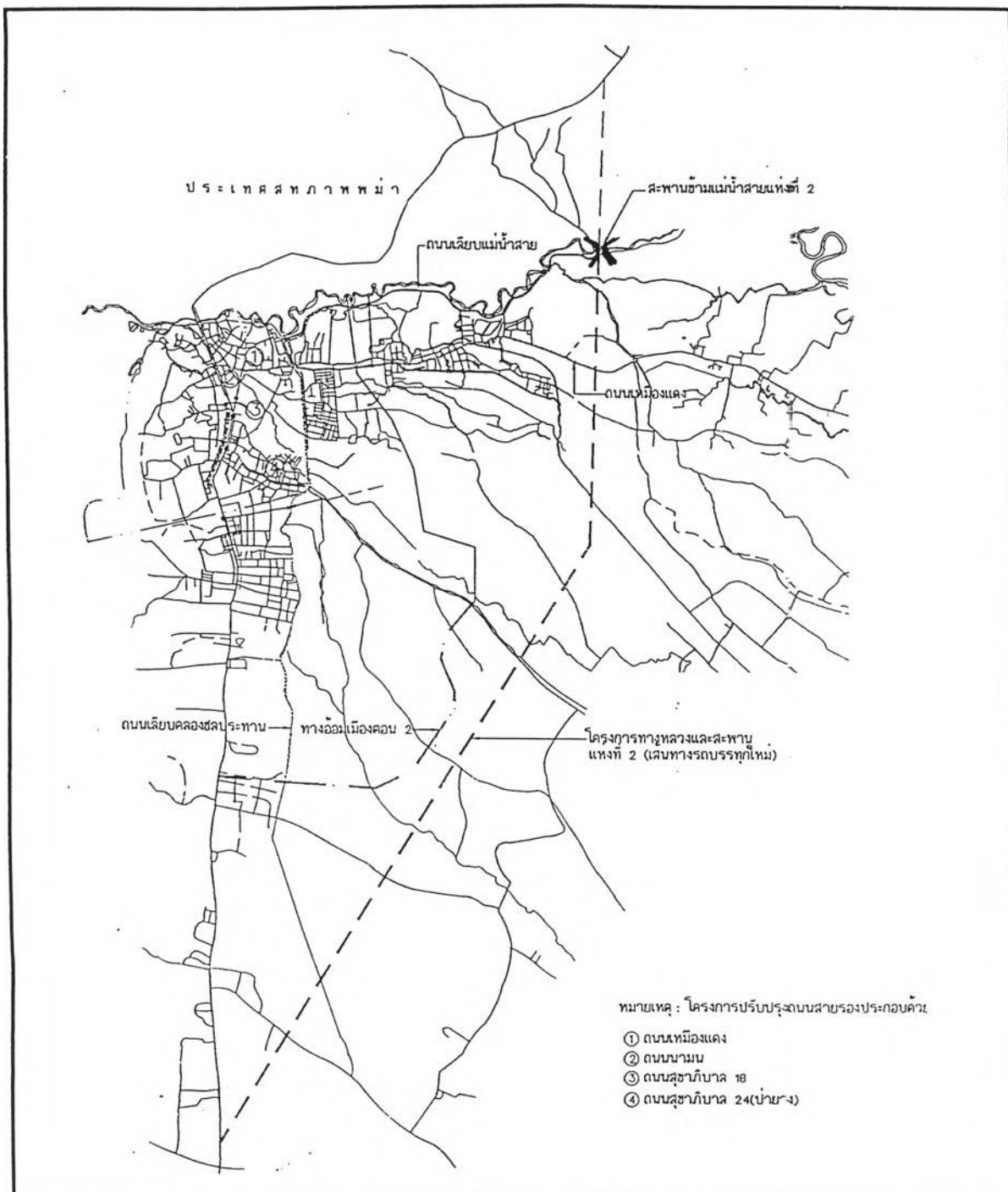
- โครงการพัฒนาสถานที่จอดรถโดยสาร เพื่อลดปัญหาจราจรติดขัด และเพิ่มความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสุขาภิบาลฯ โดยสุขาภิบาลแม่สายได้จัดหาพื้นที่ขนาด 5 ไร่เศษ อยู่ห่างจากสะพานมิตรภาพไทย-พม่า ประมาณ 600 เมตร ใช้สำหรับจอดรถยนต์ขนาดเล็กและรถโดยสาร รถทัวร์ คาดว่าจะเริ่มดำเนินการได้ในปี พ.ศ. 2545

นอกจากนี้ อำเภอแม่สายยังได้จัดทำแผนโครงการ ปี พ.ศ. 2543 ภายใต้ระบบ กนภ. ของ 8 กระทรวงหลักและ 2 หน่วยงานเสริม ดังแสดงในตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 จำนวนโครงการ/กรม ของอำเภอแม่สาย จาก 8 กระทรวง 2 หน่วยงานเสริม ตามแผนความต้องการของจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2543

กระทรวง	กรม	โครงการ
1. กระทรวงมหาดไทย	6	23
2. กระทรวงสาธารณสุข	6	33
3. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	12	79
4. กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม	4	22
5. กระทรวงศึกษาธิการ	7	20
6. กระทรวงกลาโหม	2	8
7. กระทรวงอุตสาหกรรม	3	13
8. กระทรวงพาณิชย์	6	6
9. การกีฬาแห่งประเทศไทย	1	1
10. สำนักอัยการสูงสุด	1	2
รวม	48	207

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

แนวทางการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวและการค้าชายแดน กรณีศึกษา: สุขาภิบาลแม่สาย

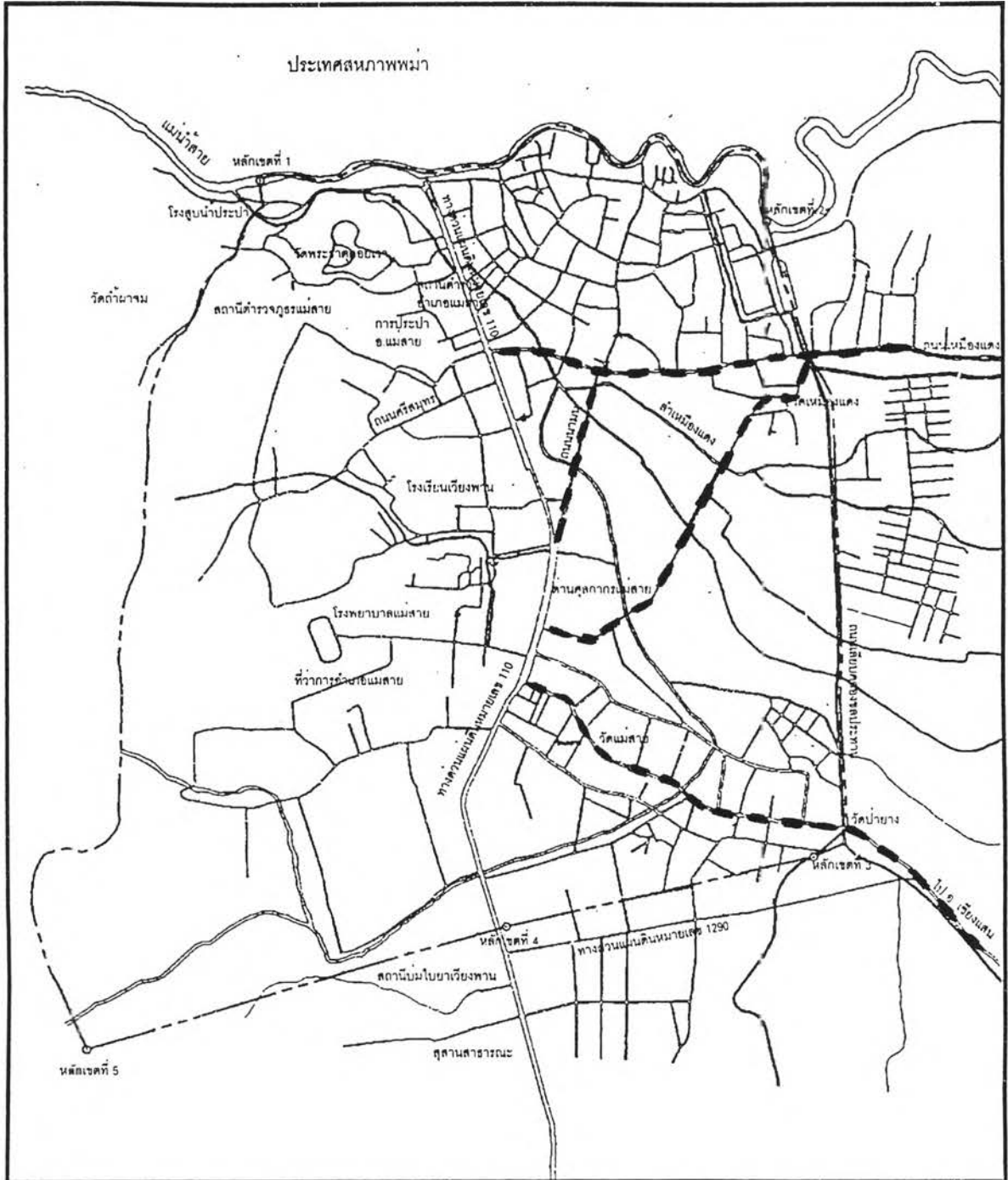
แสดง : โครงการก่อสร้างทางหลวงและสะพานแห่งที่ 2

แผนที่ 5.1

สัญลักษณ์

- · — · เขตสุขาภิบาล
- — — — โครงการทางหลวง
-) (โครงการก่อสร้างสะพานแห่งที่ 2

แนวทางการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวและการค้าชายแดน:กรณีศึกษาสุขาภิบาลแม่สาย

แสดง : โครงการปรับปรุงถนนสายรอง

แผนที่ 5.2

สัญลักษณ์

- เขตสุขาภิบาล
- เขตประเทศ
- ถนน
- แม่น้ำ

 ถนนที่ปรับปรุง

มาตราส่วน : 0 600 m

2) การลงทุน

นอกจากการลงทุนด้านต่าง ๆ ของภาครัฐแล้ว ในส่วนของภาคเอกชน ยังมีโครงการลงทุนที่เป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจโรงแรม เกสต์เฮาส์ ภัตตาคาร ร้านอาหาร-เครื่องดื่ม สถานบันเทิงริมน้ำ ร้านค้า ร้านจำหน่ายของที่ระลึก บริการนำเที่ยว การขนส่ง (รถทัวร์ รถตู้ รถเช่า) เป็นต้น ซึ่งส่งต่อการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนระดับต่าง ๆ และก่อให้เกิดการจ้างแรงงานจำนวนมากในอำเภอแม่สายอีกด้วย

3) รายได้

สำหรับรายได้จากการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย พบว่ามีอัตราไม่สม่ำเสมอ โดยเพิ่มและลดสลับกันไปในแต่ละปีทั้งขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศและภาวะกำลังของนักท่องเที่ยว ซึ่งจะสังเกตได้ว่าในช่วงปี พ.ศ. 2537 จังหวัดเชียงรายอาจกล่าวได้ว่ามีรายได้จากการท่องเที่ยวสูงที่สุดในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา โดยมีรายได้ 44,446 ล้านบาท ในขณะที่ปี พ.ศ. 2535 มีรายได้เพียง 4,563.8 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2539 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากปี 2535 ก็จริง โดยมีรายได้ 5,366 ล้านบาท แต่ก็ยังน้อยกว่ารายได้ในปี 2537 อย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้เพราะว่าในช่วงปี ดังกล่าวภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศได้มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายอยู่ในเกณฑ์ที่สูงมาก และจากการศึกษาของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) พบว่า พฤติกรรมการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการซื้อของที่ระลึก ถึงร้อยละ 30 ของรายจ่ายทั้งหมด รองลงมาเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักและอาหาร ประมาณร้อยละ 27 และ 17 ตามลำดับ เป็นค่าบันเทิง ร้อยละ 11 และค่าใช้จ่ายในการเดินทางและอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 15 ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า รายจ่ายของนักท่องเที่ยวยิ่งมากเท่าใด ย่อมมีผลต่อการกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่น (อำเภอแม่สาย) มากขึ้นตามไปด้วยนั่นเอง

4) การจ้างแรงงาน

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นับได้ว่ามีความเหมาะสมกับประเทศที่กำลังพัฒนาเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ก่อให้เกิดการจ้างงานอย่างต่อเนื่อง สามารถดูดซับแรงงานส่วนเกินหรือแรงงานที่ยังไม่ถูกใช้ให้นำมาใช้ได้อย่างเต็มที่ จากรายงานงานการศึกษาเกี่ยวกับ แรงงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ของคณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ที่เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ในปี พ.ศ. 2535 พบว่า นักท่องเที่ยวต่างประเทศ จำนวน 9 คน จะก่อให้เกิดการจ้างงาน 1 คน ดังนั้น จากตัวเลขการคาดประมาณนักท่องเที่ยว ดังตารางที่ 3.33 จะเห็นได้ว่า จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาเที่ยวในสุขาภิบาลแม่สายอีก 20 ปี ข้างหน้า คือ ใน พ.ศ. 2560 รวมทั้งสิ้นประมาณ 1,311,327 คน โดยในจำนวนนี้เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 324,451 คน ถ้านักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันประมาณ 1,500 – 2,000 บาท และนักท่องเที่ยว 9 คนก่อให้เกิดการจ้างแรงงาน 1 คน จึงคาดการณ์ได้ว่าในปี พ.ศ. 2560 อำเภอแม่สายนำ

จะมีรายได้จากการท่องเที่ยว ประมาณ 1,970 – 2,620 ล้านบาท นับได้ว่าเป็นรายได้ที่สูงมาก และก่อให้เกิดการจ้างงาน ประมาณ 36,000 คน

5) การร่วมมือระหว่างประเทศ

การดำเนินความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ดังจะเห็นได้จากการประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ทำความตกลงด้านการท่องเที่ยวในระดับปฏิบัติการระหว่างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) กับองค์การบริหารการท่องเที่ยวแห่งชาติสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2533 เป็นต้นมา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวซึ่งกันและกัน เป็นชักชวนให้นักท่องเที่ยวจากประเทศที่สามเดินทางเข้ามาเที่ยวยังประเทศทั้งสองให้มากขึ้น รวมทั้งบริษัทการบินไทย จำกัด ได้เปิดเส้นทางการบินพาณิชย์เชื่อมโยงระหว่าง กรุงเทพฯ – เชียงใหม่ – นครคุนหมิง (จิ้นต๋องไต้) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของทั้งสองประเทศให้เปิดกว้างขึ้น

นอกจากนี้ในส่วนระดับจังหวัด ก็ได้มีการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มณฑลยูนนาน ของสาธารณรัฐประชาชนจีน และแนวความคิดในการพัฒนาความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ การค้า การท่องเที่ยว และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมในภูมิภาคบริเวณชายแดนไทย–เมียนมาร์–สปป.ลาว–จิ้นต๋องไต้ โดยมีจังหวัดเชียงรายเป็นศูนย์กลางการติดต่อระหว่างเชียงราย–เชียงตุง (เมียนมาร์)–เชียงรุ่ง (จิงหง ของ จีน)–เชียงทอง (หลวงพระบาง ของ สปป.ลาว) ที่เรียกว่า ยุทธศาสตร์ 5 เชียง ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดเชียงรายตั้งอยู่ในภูมิภาคที่ติดต่อกว้างไกลชิดกับสาธารณรัฐเมียนมาร์ สปป.ลาว และจิ้นต๋องไต้ จึงเหมาะสมที่จะเป็นศูนย์กลางการติดต่อระหว่างเมืองทั้ง 5 ดังที่กล่าวมาข้างต้น

5.2 บทบาทและปัญหาของสุขาภิบาลแม่สาย

จากการที่อำเภอแม่สายได้มีการพัฒนาขยายตัวรวดเร็วในหลาย ๆ ด้าน ได้ส่งผลให้อำเภอแม่สายมีความมั่นคงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน จนเป็นที่เชื่อถือและยอมรับจากนักธุรกิจและนักลงทุนทั้งภายในและภายนอกประเทศ ในด้านดีได้ก่อให้เกิดการขยายตัวของเมืองแม่สายอย่างรวดเร็ว มีการก่อสร้างอาคารพาณิชย์ โรงแรม เกสต์เฮาส์ และศูนย์การค้า ตลอดจนที่อยู่อาศัย เพื่อรองรับความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ แต่ในอีกด้านหนึ่งก็ได้ส่งผลกระทบต่อให้เกิดปัญหาในด้านต่าง ๆ แก่อำเภอแม่สายด้วยเช่นกัน บางปัญหาที่สามารถที่จะหาแนวทางแก้ไขให้เป็นที่เรียบร้อยได้ในระยะเวลาอันสั้น บางปัญหาที่จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาประมาณ รวมทั้งบุคลากรเป็นจำนวนมากในการแก้ไข ปัญหาที่อำเภอแม่สายและสุขาภิบาลแม่สายประสบอยู่ในขณะนี้ประกอบด้วย ปัญหาทางกายภาพ ปัญหาการพัฒนาขยายเมือง ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาการท่องเที่ยว และปัญหาการค้าชายแดน ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.2.1 ปัญหาทางกายภาพ

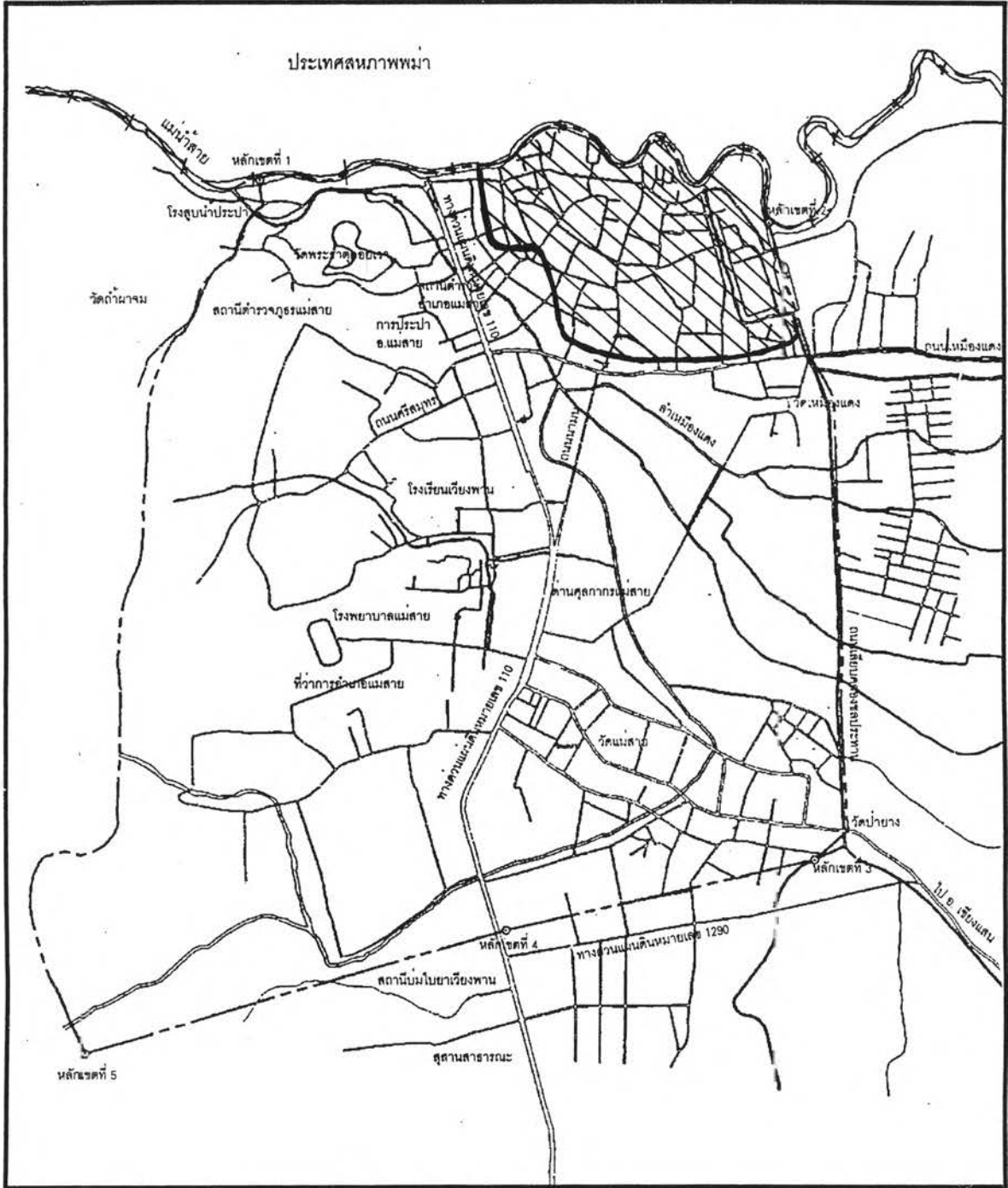
1) ปัญหาการระบายน้ำ ทำให้เกิดภาวะน้ำท่วมขัง

จากรายงานการศึกษาของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ในเขตสุขาภิบาลแม่สาย มีท่อระบายน้ำอยู่เพียง 2 เส้น ซึ่งเป็นท่อระบายน้ำรวมบนถนนสายหลัก ส่วนถนนสายอื่น ๆ ซึ่งเป็นถนนสายแคบ ๆ มิได้มีการวางท่อระบายน้ำไว้แต่อย่างใด และถนนบางสายที่อยู่บริเวณลำเหมืองแดง ชาวบ้านจะขุดร่องระบายน้ำหน้าบ้านเพื่อระบายน้ำลงสู่เหมืองแดง นอกนั้นน้ำจะไหลออกจากบ้านพัก อาคารร้านค้าต่าง ๆ จะไหลไปตามถนนซึ่งมีระดับต่ำกว่าลงสู่ลำเหมืองซึ่งเป็นการระบายน้ำโดยอาศัยทางน้ำตามธรรมชาติ ดังนั้นเมื่อเข้าสู่ช่วงฤดูฝนที่มีปริมาณฝนตกมาก อำเภอแม่สายจึงมักประสบปัญหาน้ำท่วมอยู่เสมอ อีกทั้งประชาชนได้ปลูกอาคารสิ่งก่อสร้างอย่างแออัดโดยไม่มีระเบียบแบบแผนและมิได้มีการวางแผนระบายน้ำไว้ล่วงหน้าโดยเฉพาะบริเวณที่อยู่ใกล้แม่น้ำสาย จึงทำให้เกิดภาวะน้ำท่วมฉับพลันอยู่เสมอ ๆ ทั้งนี้ด้วยสาเหตุจากระบายน้ำไม่ทัน

แนวทางแก้ไขปัญหา

อำเภอแม่สายได้กำหนดแผนงานด้านโครงสร้างพื้นฐานและแนวทางแก้ไข ดังนี้

- 1) จัดทำโครงการขุดลอกทางระบายน้ำตามธรรมชาติเพื่อแบ่งปริมาณน้ำมิให้ไหลสู่พื้นที่วิกฤติ ได้แก่ โครงการขุดลอกลำน้ำธรรมชาติและลำเหมืองต่าง ๆ โครงการที่สำคัญคือ
 - โครงการขุดลอกลำเหมืองแดง ตั้งแต่ตำบลเวียงพางคำ ฝายตำบลแม่สาย ถึงตำบลเกาะช้าง ระยะทาง 4,800 เมตร พร้อมทั้งก่อสร้างฝายน้ำล้นคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 แห่ง
 - โครงการขุดลอกแม่น้ำมะ หมู่ที่ 7 ตำบลศรีเมืองชุม เพื่อลดปัญหาน้ำหลากท่วมช่วงฤดูน้ำหลาก
- 2) จัดทำโครงการปรับปรุงทางระบายน้ำในพื้นที่วิกฤติ ได้แก่
 - โครงการวางท่อระบายน้ำโรงเรียนบ้านแม่สาย หมู่ที่ 1 ตำบลเวียงพางคำ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
 - โครงการวางท่อระบายน้ำทั้งสองฝั่งทางหลวงหมายเลข 110
 - โครงการก่อสร้างทางระบายน้ำจากบ้านเกาะทราย หมู่ที่ 7 ถึงบ้านไม้ลุงชน หมู่ที่ 10 ตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
 - โครงการก่อสร้างทางระบายน้ำถนนปายาง ถนนสุขาภิบาล 15 ถนนเหมืองแดง
- 3) ให้ความรู้แก่ชุมชนในด้านการรักษาสุขภาพแม่น้ำ ลำคลองสาธารณะ ไม่ทิ้งขยะลงสู่แม่น้ำเพื่อมิให้เกิดการตื้นเขินและการเน่าเสียอันจะก่อให้เกิดการระบาดของโรคตามมา
- 4) จัดให้มีพื้นที่ที่เป็นที่ซับน้ำบ้างในบางจุด เพื่อให้น้ำสามารถแทรกซึมลงสู่ผิวดินได้

แนวทางการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวและการค้าชายแดน:กรณีศึกษาสุขภาพแม่สาย

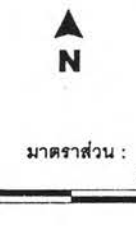
แสดง : บริเวณที่ถูกน้ำท่วม

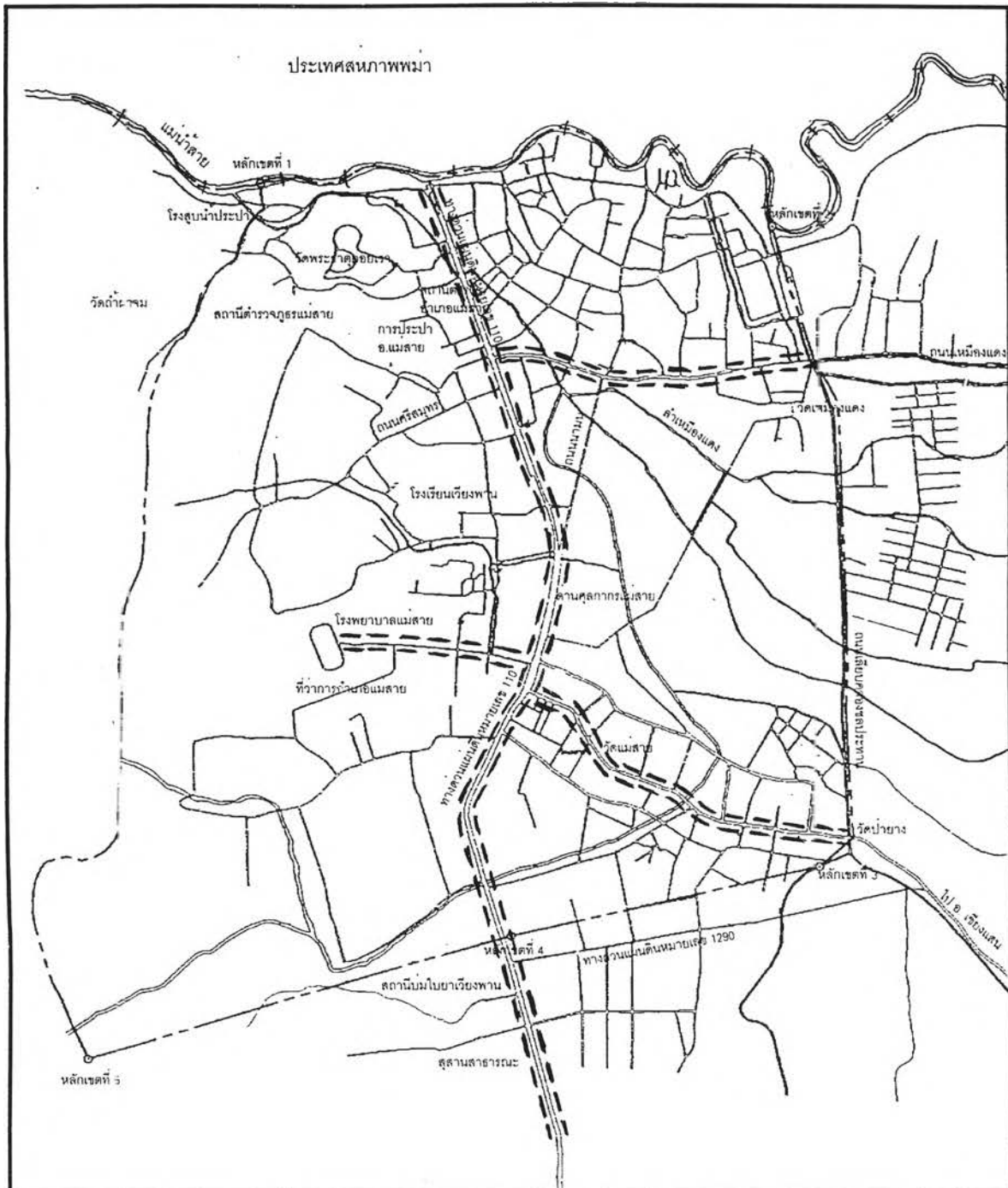
แผนที่ 5.3

สัญลักษณ์

- เขตสุขภาพ
- เขตประเทศ
- ถนน
- แม่น้ำ

บริเวณที่ถูกน้ำท่วม

แนวทางการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวและการค้าชายแดน กรณีศึกษาสุขาภิบาลแมสลาย

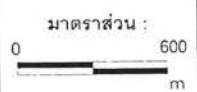
แสดง : แนวปรับปรุงระบบระบายน้ำใหม่

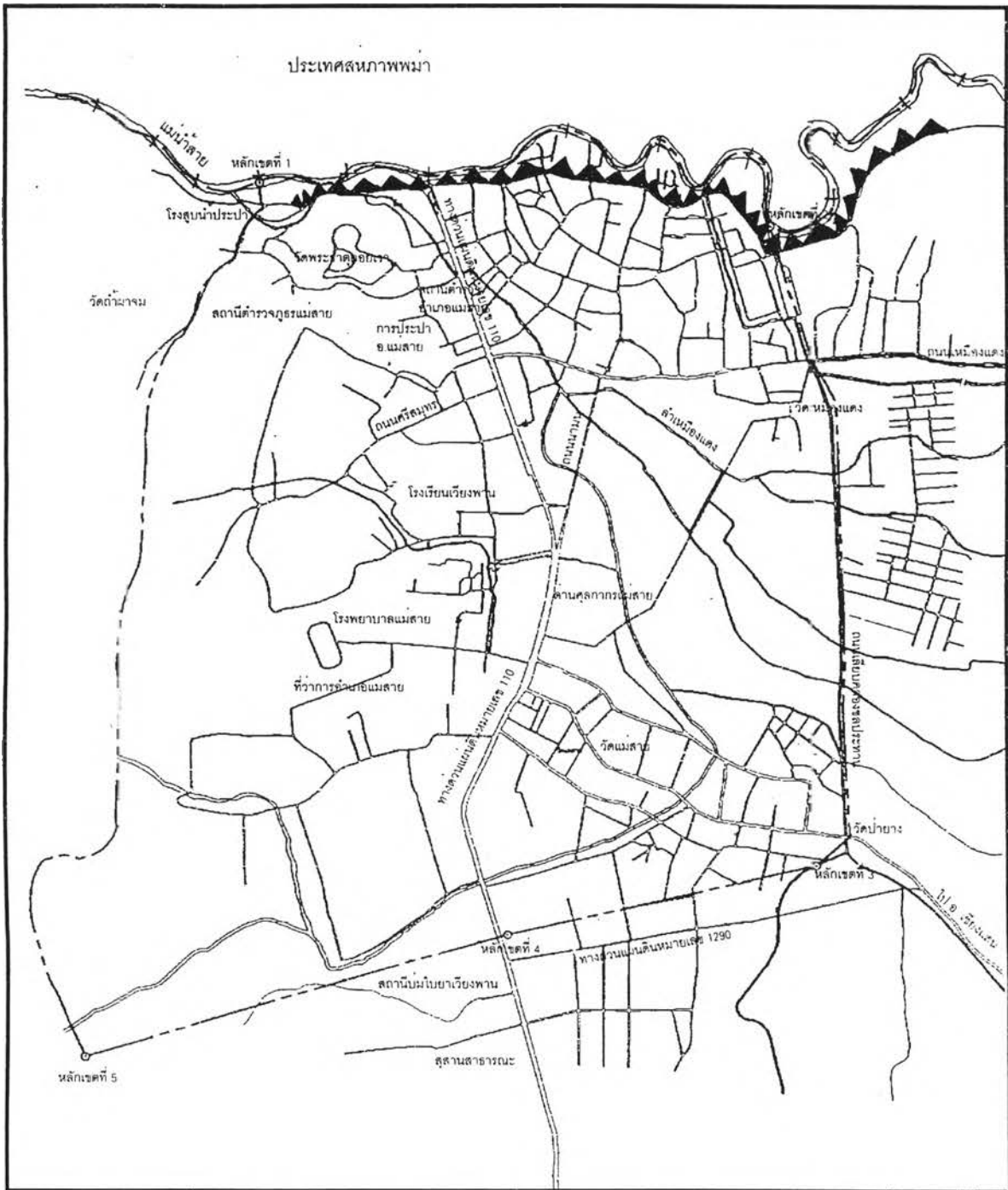
แผนที่ 5.4

สัญลักษณ์

- เขตสุขาภิบาล
- + - เขตประเทศ
- === ถนน
- ~ แม่น้ำ

== แนวท่อระบายน้ำใหม่

แนวทางการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวและการค้าชายแดน กรณีศึกษาสุขาภิบาลแม่สาย

แสดง : แนวป้องกันน้ำท่วม

แผนที่ 5.5

สัญลักษณ์

- เขตสุขาภิบาล
- +- เขตประเทศ
- === ถนน
- ~ แม่น้ำ

▲▲▲ แนวป้องกันน้ำท่วม

โดยสะดวก รวดเร็ว ทั้งนี้ทำได้โดยการปล่อยให้พื้นที่ดังกล่าวมีสภาพเป็นพื้นที่โล่งโดยไม่ต้องมีการเททับหน้าดินด้วยยางแอสฟัลต์หรือคอนกรีต ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาหนึ่งของการเกิดภาวะน้ำท่วมขังในพื้นที่ที่ไม่มีระบบการระบายน้ำก็คือ ส่วนใหญ่ของบริเวณผิวดินหรือเกือบทั้งหมดถูกเททับด้วยคอนกรีตหรือวัสดุอื่น ๆ เช่น การยางมะตอย แอสฟัลต์ เป็นต้น ทำให้น้ำไม่สามารถแทรกซึมลงสู่ชั้นผิวดินได้โดยสะดวก รวดเร็ว

5) ก่อสร้างคันดินกั้นน้ำตามแนวริมฝั่งแม่น้ำสาย

6) ให้มีโครงการก่อสร้างท่อระบายน้ำตามถนนสายสำคัญ เช่น ทางหลวงหมายเลข 110 ถนนปายาง เป็นต้น

2) ปัญหาด้านความมั่นคง

จากการสำรวจปักปันเขตแดนระหว่างสยามกับพม่า โดยประเทศอังกฤษ ในปี พ.ศ. 2436 ซึ่งเริ่มตั้งแต่แม่น้ำสาละวินตรงผาจอง แนวพรมแดนผ่านทิวเขาถนนธงชัยและทิวเขาแดนลาว เมื่อสุดทิวเขาแดนลาว แนวพรมแดนจะต่อไปตามแม่น้ำสายและแม่น้ำรวก จนถึงสุดแนวพรมแดนระหว่างสยามกับพม่าที่สบรวก (แม่น้ำรวกไหลลงสู่น้ำโขง ที่อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย) แม่น้ำสายและแม่น้ำรวกส่วนที่เป็นพรมแดนตั้งอยู่ในอำเภอแม่สาย และอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายมีความยาวต่อเนื่องกันประมาณ 43 กิโลเมตร โดยแม่น้ำสาย เป็นแนวพรมแดนทางธรรมชาติระหว่างไทยและเมียนมาร์ เริ่มต้นจากสันเขาแดนลาวพบแม่น้ำรวก ที่อำเภอแม่สาย มีความยาวถึงสบสาย (ปากแม่น้ำสายไหลลงแม่น้ำรวก) ประมาณ 11 กิโลเมตร และ แม่น้ำรวก เป็นแนวพรมแดนระหว่างไทยและเมียนมาร์ เริ่มต้นจาก สบสายถึงสบรวก มีความยาว 32 กิโลเมตร จากสภาพธรรมชาติและการไหลของแม่น้ำทั้ง 2 สาย ได้ปรากฏปัญหาที่ต้องแก้ไขดังนี้

1. แม่น้ำสาย-แม่น้ำรวก ได้เปลี่ยนทิศทางทำให้เสียพื้นที่ไป
2. กระแสน้ำกัดเซาะตลิ่งทำให้เกิดการพังทลายของดินชายตลิ่ง
3. กระแสน้ำสาย-น้ำรวก ที่เปลี่ยนเส้นทางบางพื้นที่ ทำให้หลักเขตแดนที่กำหนดไว้บางหลักได้เปลี่ยนแปลงอยู่ในพื้นที่ของเมียนมาร์

แนวทางแก้ไขปัญหา

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ควรมีการกำหนดแผนงานด้านความมั่นคงและแนวทาง แก้ไขดังนี้

1. ดำเนินการสำรวจบริเวณที่ลำน้ำเปลี่ยนเส้นทาง
2. สร้างเขื่อนปิดปากน้ำบริเวณที่น้ำเปลี่ยนเส้นทางเพื่อบังคับกระแสน้ำให้ไหลกลับไปสู่เส้นทางเดิม
3. ขุดลอกบริเวณเส้นทางน้ำที่ตื้นเขินเพื่อรักษาสภาพการเดินน้ำเดิมไว้
4. สร้างพังกั้นป้องกันการกัดเซาะชายตลิ่ง

5.2.2 ปัญหาการพัฒนาขยายเมือง

1) ปัญหาการจราจร

ด้วยเสน่ห์ของธรรมชาติ ภูมิทัศน์อันงดงาม และความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยวของอำเภอแม่สาย ได้ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอแม่สายและข้ามไปยังตลาดท่าขี้เหล็กของสาธารณรัฐเมียนมาร์เป็นจำนวนมากตลอดปี โดยใช้ช่องทางข้ามบริเวณสะพานมิตรภาพไทย-พม่า นอกจากนี้ยังมีการขนส่งสินค้าอุปโภค-บริโภค เข้า-ออก โดยยานพาหนะประเภทต่าง ๆ ในช่องทางนี้อย่างพลุกพล่านอยู่เป็นเสม่อีกด้วย จึงเป็นเหตุให้เกิดสภาพการจราจรคับคั่งบนถนนสายหลัก (ถนนพหลโยธิน) เชียงราย-ท่าขี้เหล็ก ประกอบกับอำเภอแม่สายมิได้มีพื้นที่ที่จัดไว้เพื่อใช้สำหรับเป็นที่จอดรถของนักท่องเที่ยว ทำให้ต้องจอดรถตามถนนพหลโยธินซึ่งเป็นถนนขนาด 6 ช่องทาง จึงเสียพื้นที่การจราจรฝั่งละหนึ่งช่องทาง กอปรกับมียานพาหนะและผู้สัญจรไปมาอย่างพลุกพล่าน นอกจากจะทำให้เสียสภาพแวดล้อมที่ดีแล้ว ที่สำคัญคือทำให้การจราจรเคลื่อนตัวช้า ก่อให้เกิดปัญหาการจราจรมากยิ่งขึ้นทั้งสองฝั่ง

จากสภาพการใช้เส้นทางคมนาคมขนส่งภายในอำเภอแม่สายที่ผ่านมา พบว่า ในช่วงเวลาเร่งด่วน ในตอนเช้าก่อน 08.30 น. และตอนเย็น ช่วงเวลา 16.00 – 18.00 น. พบว่าการจราจรในพื้นที่เป็นไปอย่างคับคั่งหนาแน่นในช่วงเช้าผู้ปกครองต้องไปส่งบุตรหลานไปโรงเรียนและต้องไปทำภารกิจการทำงาน และช่วงเย็นต้องไปรับลูกจากโรงเรียนและเป็นช่วงเลิกงาน จึงทำให้เกิดปัญหาจราจรในช่วงเร่งด่วนดังกล่าว สำหรับช่วงเวลากลางวัน จะมีรถบรรทุกที่ลำเลียงสินค้าผ่านแดน รวมทั้งรถยนต์ส่วนบุคคลทั้งของชาวไทยและชาวเมียนมาร์ วิ่งเข้า-ออก บริเวณสะพานมิตรภาพไทย-พม่า เพื่อติดต่อธุรกิจการค้าเป็นปกติทุกวัน จึงทำให้บริเวณช่วงตั้งแต่สะพานลงมาทางทิศใต้มีการจราจรคับคั่งตลอดทั้งวันเช่นกัน

ส่วนในช่วงเทศกาลสำคัญ ๆ จะเห็นได้ว่า การจราจรในอำเภอแม่สายเป็นไปอย่างคับคั่ง ประกอบกับสุขาภิบาลแม่สายไม่มีพื้นที่สำหรับจอดรถนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมจึงก่อให้เกิดปัญหาทางด้านการจราจรที่ติดขัดในช่วงวันหยุดและเทศกาล ในด้านการปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังกล่าว อาจกระทำได้ดังนี้

แนวทางแก้ไขปัญหา

1) จัดทำป้ายเพื่อแสดงเส้นทางลัด และรณรงค์ประชาชนในพื้นที่อำเภอแม่สายให้หลีกเลี่ยงการใช้เส้นทางสายหลักในช่วงเร่งด่วน โดยการใช้เส้นทางสายรองอื่น ๆ เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความคล่องตัว และกระจายปริมาณรถยนต์ไปสู่ถนนสายรองให้มากขึ้น มิให้เกิดการคับคั่งหรือเคลื่อนตัวได้ช้าบนถนนสายหลัก ในทำนองเดียวกันเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ควรจัดทำป้ายแสดงแหล่งท่องเที่ยวให้ชัดเจนขึ้น ปรับปรุงส่วนที่ชำรุดทรุดโทรมให้มีสภาพที่ดีขึ้น เป็นต้น

2) จัดหาพื้นที่จอดรถในบริเวณที่เหมาะสม เพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวในช่วงวันหยุด

และช่วงเทศกาล เพื่อลดปริมาณรถยนต์บนผิวจราจรให้น้อยลง และก่อให้เกิดระเบียบเรียบร้อย ทั้งยังเป็น การลดมลพิษที่เกิดจากควัน ไอเสียรถยนต์อีกด้วย

3) ควรจัดทำข้อกำหนดเกี่ยวกับการตั้งวางแผนจำหน่ายสินค้าบริเวณทางเท้าหรือ บริเวณข้างถนน โดยอาจกำหนดมิให้มีการตั้งวางอีกต่อไป หรือถ้าอนุญาตให้มีการตั้งวางได้ ควรกำหนดสัดส่วนให้เหมาะสม และมีการตรวจตราอย่างเข้มงวดจริงจัง โดยคำนึงถึงการสูญเสียการใช้พื้นที่ผิวจราจรและ ความปลอดภัยของผู้สัญจรไปมาบนท้องถนนเป็นสำคัญ

4) นอกจากนั้นทางการได้เปิดจุดผ่อนปรนเพิ่มอีกหนึ่งจุด บริเวณบ้านเหมืองแดง หมู่ที่ 2 ตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สำหรับใช้เป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนและขนส่งสินค้าที่ ถูกต้อง เพื่อแบ่งเบาภาระให้แก่จุดผ่านแดนชั่วคราวบริเวณสะพานมิตรภาพไทย-พม่า

5) การปรับปรุงบริเวณหน้าด่านพรมแดน โดยก่อสร้างที่ทำการหน่วยงานที่เกี่ยวกับการ เข้า-ออกพรมแดน ให้กว้างขวางเป็นระเบียบ เพื่อสะดวกต่อพิธีการเข้า-ออกของคนและสินค้า

6) วางผังเมืองกำหนดแผนการใช้ที่ดินบริเวณจุดผ่อนปรนใหม่

7) ก่อสร้างถนนเลี่ยงเมืองและถนนโครงข่าย เพื่อแก้ไขปัญหาการจราจรคับคั่งในเมือง รวม 9 เส้นทาง ดังได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อบทบาทอำเภอแม่สายเกี่ยวกับการพัฒนาอำเภอแม่สาย

8) ด้านวิศวกรรมจราจร

- จัดทำป้ายแสดงเส้นทางลัด และรณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่ใช้เส้นทางดังกล่าว ตลอดจ-ปรับปรุงเส้นทางลัดที่มีสภาพชำรุดให้อยู่ในสภาพที่ดีขึ้น

- ขยายถนนซอยทางลัดให้กว้างขวางเพียงพอแก่การจราจรทั้งขาไปและกลับ

- ติดตั้งเครื่องหมายจราจรให้ชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพจราจรที่เป็นอยู่

- จัดทำช่องทางเดินรถให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ขับขี่มาสามารถขับขีได้อย่างถูกต้องและ

ปลอดภัย

- สนับสนุนงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับด้านวิศวกรรมจราจรให้มากกว่าที่เป็นอยู่

ในปัจจุบัน

- ติดตั้งสัญญาณไฟจราจรในจุดที่เป็นทางแยกที่มีการจราจรคับคั่ง เช่น แยกถนน

ปายาง แยกถนนนามน แยกถนนเหมืองแดง

9) ด้านผู้ใช้รถใช้ถนน

- รณรงค์และประชาสัมพันธ์ด้านวินัยการใช้รถใช้ถนนอย่างจริงจังต่อเนื่อง สม่ำเสมอ ให้มีความรู้ในเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจราจร เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงการใช้รถใช้ถนน ร่วมกันในสังคม ให้เกิดความปลอดภัย ป้องกันการสูญเสียทางเศรษฐกิจ ชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ขับขี่มิได้คำนึงถึงกฎระเบียบจราจร เช่น การใช้ช่องทางจราจร

ด้านซ้าย การให้สัญญาณไฟหรือสัญญาณมือเมื่อต้องการเลี้ยว การจอดรถขณะรอสัญญาณไฟรวมทั้งการ ขับขี่ที่เข้าใกล้ยานพาหนะประเภทอื่นมากจนอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทั้งสองฝ่ายได้ และความ ตระหนักในเรื่องความปลอดภัยจากการสวมหมวกนิรภัย เป็นต้น

- จัดอบรมหรือรณรงค์ให้ผู้ขับขี่ใช้ถนน เคารพต่อกฎหมายจราจรอย่างเคร่งครัด ทั้งชาวไทยและชาวเมียนมาร์ที่เข้ามาในพื้นที่อำเภอแม่สาย ทั้งนี้เพราะระบบการจราจรของไทยและประเทศ สาธารณรัฐเมียนมาร์แตกต่างกัน

10) ด้านเจ้าหน้าที่จราจรผู้ปฏิบัติงาน

- จัดหาเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานจราจร โดยเฉพาะในช่วง โมงเร่งด่วนของแต่ละวัน และในช่วงเทศกาลสำคัญต่าง ๆ ทั้งนี้โดยการประสานกับกลุ่มอาสาสมัครจราจร ลูกเสือ เนตรนารีจราจร เพื่อเป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร

- ทำการจับ และปรับ หรืองดการให้รถใช้ถนนชั่วคราวตามความเหมาะสมแก่ผู้ที่ ปฏิบัติผิดกฎจราจรร้ายแรงอย่างเด็ดขาด เพื่อให้เกิดความสำนึก เช็ดหลาบ

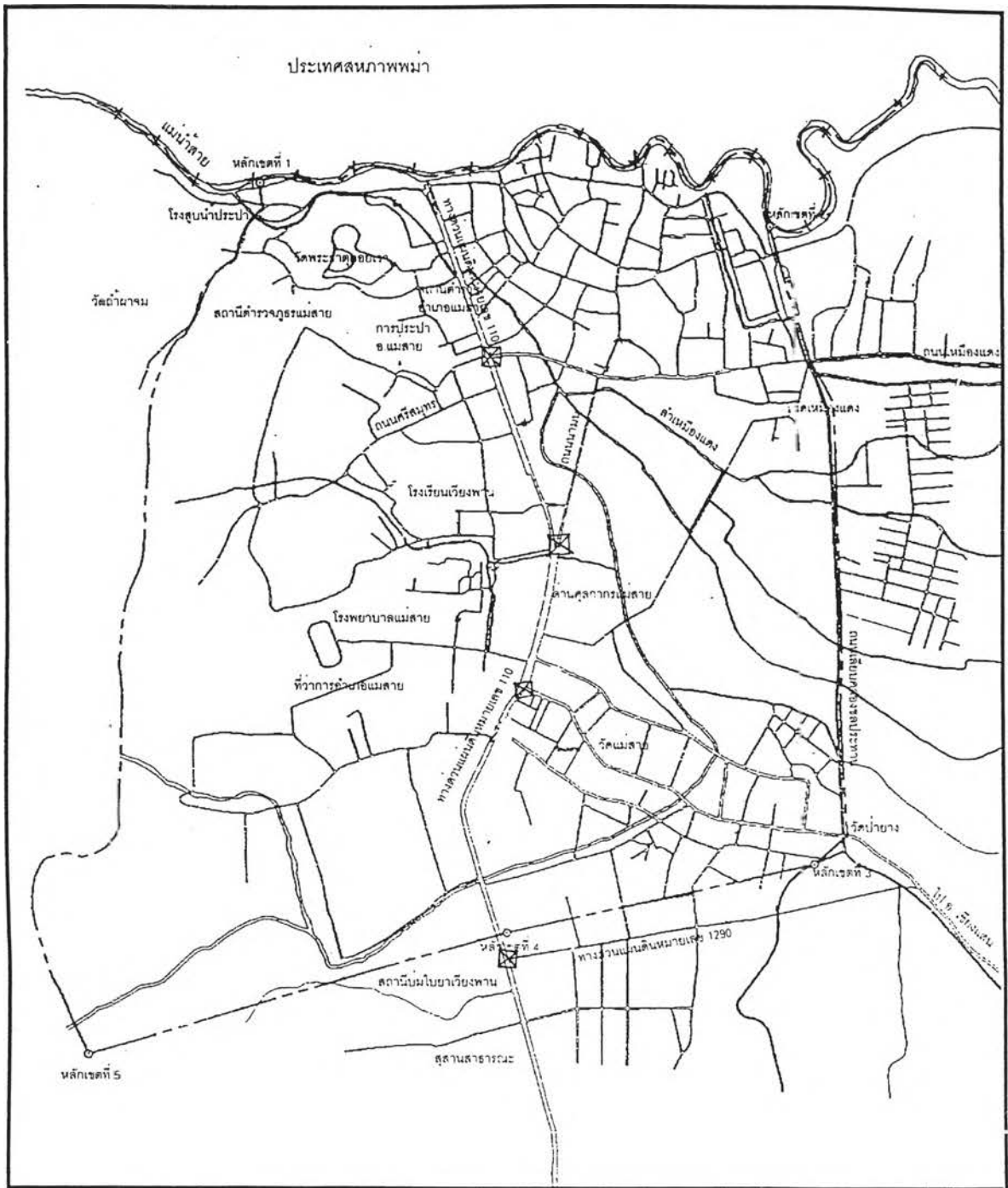
11) ด้านสภาพแวดล้อม

- รณรงค์และหามาตรการมิให้มีการตั้งแผงจำหน่ายสินค้าบริเวณทางเดินเท้าหรือ พื้นผิวการจราจร เพื่อมิให้ผู้สัญจรได้รับอันตรายและเสียพื้นที่ผิวจราจร

- จัดหาพื้นที่จอดรถในบริเวณที่เหมาะสมและเพียงพอแก่ความต้องการเพื่อบริการ แก่นักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่

- จัดดูแลสภาพแวดล้อมบริเวณทางร่วมทางแยกให้มีทัศนวิสัยที่ดี มิให้มีสิ่งเกะกะ กีดขวาง อาทิ ต้นไม้ ป้ายโฆษณาสินค้า ตลอดจนการตั้งแผงสินค้า เป็นต้น มิให้บังสัญญาณไฟหรือเครื่องหมายจราจร เพราะอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินได้

สำหรับการคมนาคมขนส่งของอำเภอแม่สายในอนาคตข้างหน้า คาดว่าเมื่อชุมชนมีการ ขยายตัว ประชากรเพิ่มมากขึ้น จำนวนยานพาหนะจะเพิ่มขึ้นตามความเจริญของเมืองด้วย แต่ในขณะที่การ ขยายถนนเพื่อรองรับและแก้ไขปัญหาการจราจรจะมีข้อจำกัดในเรื่องพื้นผิวถนน ซึ่งต้องเผชิญกับปัญหาการ เวนคืนที่ดินเพื่อใช้ขยายพื้นผิวการจราจรและก่อสร้างเส้นทางใหม่ การจัดระบบจราจร และการพัฒนาระบบ การขนส่ง จำเป็นต้องละเอียดซับซ้อนมากขึ้น ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการควบคุม ทั้งนี้เพื่อปรับปรุง ให้สอดคล้องกับความเจริญของเมือง ความต้องการ และสภาพปัญหาจราจรที่จะเกิดในอนาคต สำหรับ ปัญหาอื่นที่คาดว่าจะเกิดตามมาได้แก่ การจราจรจะมีความคับคั่งมากขึ้น เกิดมลพิษทาง เสียงและอากาศมาก ขึ้น อุบัติเหตุอันก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินก็จะสูงขึ้น เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวและการค้าชายแดน กรณีศึกษาสุขาภิบาลแม่สาย

แสดง : โครงการติดตั้งสัญญาณไฟจราจร

แผนที่ 5.6

สัญลักษณ์

- เขตสุขาภิบาล
- + - เขตประเทศ
- === ถนน
- ~ แม่น้ำ

☒ สัญญาณไฟจราจร

มาตราส่วน :

2) ปัญหาการขยายตัวของเมือง

อำเภอแม่สาย นอกจากจะมีการลงทุนโดยนักลงทุนในท้องถิ่นแล้ว ยังมีนักลงทุนจากต่างถิ่นได้เข้ามาลงทุนด้านต่าง ๆ ในอำเภอแม่สายเพิ่มมากขึ้น ในจำนวนนี้บางส่วนยังได้สร้างหลักปักฐานที่อำเภอแม่สายด้วย นอกจากนักลงทุนแล้ว ยังมีผู้ใช้แรงงานจากจังหวัดต่าง ๆ มาทำงานที่อำเภอแม่สายเป็นจำนวนมาก จึงทำให้อำเภอแม่สายโดยเฉพาะในเขตสุขาภิบาลได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันได้มีหมู่บ้านจัดสรรเกิดขึ้นอย่างน้อย 3-4 แห่ง ที่บริเวณด้านตะวันออกของชุมชน รวมทั้งการสร้างอาคารชุด/คอนโดมิเนียม ดังนั้น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดระเบียบชุมชน ตลอดจนการจัดเตรียมสิ่งบริการพื้นฐานสำหรับรองรับการขยายตัวของชุมชนเมืองแม่สาย จึงได้มีการศึกษาและจัดวางผังเมืองเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนเมืองให้สภาพแวดล้อมที่ดีมีความสวยงาม สัมกับเป็นประตูด้านหนึ่งของประเทศไทย ทั้งนี้ได้มีการกำหนดแผนงานด้านสิ่งแวดล้อมและแนวทางแก้ไขดังนี้

แนวทางแก้ไขปัญหา

- 1) จัดทำโครงการกำจัดขยะในเขตสุขาภิบาล
- 2) จัดทำโครงการวางผังเมืองเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองบริเวณที่สุขาภิบาลแม่สายขยายเขต หมู่ที่ 1 ตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
- 3) จัดทำโครงการวางผังเมืองเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองบริเวณที่สุขาภิบาลแม่สายขยายเขต หมู่ที่ 4, 5, 6, 8 และ 9 ตำบลเวียงพางคำ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

3) ปัญหาการใช้ที่ดิน

การใช้ที่ดินในเขตสุขาภิบาลแม่สายนั้น เป็นแบบผสมผสาน คือมีการใช้ที่ดินอยู่หลายประเภท มีการก่อสร้างอาคารสิ่งก่อสร้างทั้งที่เป็นที่พักอาศัย ใช้ประกอบการค้า ใช้เป็นโรงงาน อยู่ปะปนกันเป็นจำนวนมาก และยังมีอาคารร้านค้าเป็นจำนวนมากที่ใช้สำหรับหลายวัตถุประสงค์ ในส่วนของการใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่ตั้งธุรกิจการค้า ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ริมถนนสายหลัก โดยเฉพาะการค้าด้านการบริการท่องเที่ยวจะตั้งอยู่ระหว่างสถานีตำรวจไปจนถึงสะพานมิตรภาพไทย-พม่า สำหรับการใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่พักอาศัย พบว่านอกจากสร้างอยู่ปะปนกับการใช้ที่ดินเพื่อธุรกิจการค้าแล้ว ยังตั้งอยู่ริมสองฟากถนนซอยด้านหลังอาคารที่ใช้ประกอบธุรกิจการค้า และยังพบว่ามีอาคารสิ่งก่อสร้างอาคารชุดที่พักอาศัยอยู่ด้วย นอกจากนี้ในเขตสุขาภิบาลยังมีการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม (ทำนา) อยู่ทางด้านตะวันตกและตะวันออกโดยเฉพาะบริเวณใกล้เคียงกับคลองชลประทานอีกด้วย ดังนั้นจากแผนงานด้านโครงสร้างพื้นฐานจึงมีแนวทางแก้ไขดังนี้

แนวทางแก้ไขปัญหา

- 1) จัดทำโครงการศึกษาความเป็นไปได้ทางด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม

- 2) จัดทำโครงการวางผังเมืองให้เป็นระบบ และครอบคลุมถึง
 - การกำหนดเขต/พื้นที่ การใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างเป็นระบบ
 - การจัดระบบจราจรทั้งในเขตเมืองและบริเวณรอบนอก
 - การจัดระบบระบายน้ำและบำบัดน้ำเสีย

4) ปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย

อำเภอแม่สาย มีพื้นที่เขตสุขาภิบาลประมาณ 5.13 ตารางกิโลเมตร มีประชากรในปี พ.ศ. 2540 ประมาณ 28,848 คน คิดเป็นความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 5,623 คนต่อตารางกิโลเมตร จากการประเมินปริมาณขยะในพื้นที่สุขาภิบาลแม่สาย ปี พ.ศ. 2538 โดยบริษัท ทิม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง จำกัด ในรายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ของโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการและจัดลำดับความสำคัญการลงทุนเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม จังหวัดเชียงราย ระบุว่า สุขาภิบาลแม่สายมีปริมาณขยะที่ประเมินได้จากประชากรในพื้นที่ประมาณ 13.0 ตันต่อวัน โดยยังไม่นับรวมถึงปริมาณขยะที่เกิดจากนักท่องเที่ยวอีกเป็นจำนวนมากในแต่ละวัน ซึ่งผู้ศึกษาคาดว่าในปี พ.ศ. 2540 ปริมาณขยะรวมทั้งหมดอาจมีจำนวนมากกว่า 15.0 ตันต่อวัน

ถึงแม้ว่าสุขาภิบาลแม่สายจะสามารถจัดเก็บขยะได้สูงสุดถึงวันละประมาณ 15.75 ตันต่อวันก็ตาม แต่ด้วยข้อจำกัดที่ว่าสุขาภิบาลแม่สายมีรถบรรทุกขยะ เพียง 3 คัน ขนาด 7.0 ลูกบาศก์เมตร ใช้เก็บขนขยะวันละ 3 เที่ยวต่อคืน อีกทั้งระยะระหว่างจุดเก็บกวาดขยะในพื้นที่กับแหล่งกำจัดขยะมีระยะทางที่ไกลพอสมควร ประกอบกับจำนวนพนักงานที่ทำหน้าที่มีน้อย คือ พนักงานขับรถ 3 คน พนักงานเก็บกวาดขยะอีก 12 คน และปริมาณขยะต่อวันมีแนวโน้มสูงขึ้นและมีอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังได้แก่ ความไม่สะดวกในการจัดเก็บอันเนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวมีจำนวนมากในแต่ละวัน ดังนั้น จึงไม่สามารถเก็บกวาดขยะในแต่ละวันได้หมดได้ จึงเหลือตกค้างบ้างบางส่วน ทำให้เกิดความสกปรกน่าเหม็นอยู่เสมอ

ในด้านสถานที่ทิ้งขี้นั้นเป็นของสุขาภิบาลแม่สาย โดยอยู่นอกเขตสุขาภิบาลออกไปประมาณ 13.5 กิโลเมตร มีพื้นที่ขนาด 92 ไร่ อยู่ติดกับทุ่งนา ส่วนการกำจัดขยะใช้วิธีฝังกลบ และทางสุขาภิบาลได้ดำเนินการของบประมาณเพื่อใช้ในการกำจัดขยะในลักษณะอื่นเพื่อให้ถูกสุขลักษณะ และปัญหาที่พบก็คือ รายรับที่ได้จากการจัดการขยะของสุขาภิบาลไม่เพียงพอต่อรายจ่ายที่ใช้ในการดำเนินการ โดยรายจ่ายส่วนใหญ่ใช้เป็นค่าขนส่งขยะไปยังแหล่งกำจัดขยะเท่านั้น โดยยังไม่มีค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะอย่างถูกต้อง ถ้าสุขาภิบาลแต่ละแห่งมีค่าใช้จ่ายในการฝังกลบขยะเพิ่มขึ้นอีก ย่อมทำให้เกิดภาวะการขาดทุนมากขึ้น การกำจัดขยะ นอกจากนี้แล้ว ปัญหาอีกประการหนึ่งก็คือ บุคลากรมีความรู้ไม่เพียงพอต่อการจัดการได้ถูกต้อง เนื่องจากไม่ได้รับการฝึกอบรมและการศึกษาอย่างเพียงพอ ทำให้ไม่เข้าใจถึงระบบการกำจัดขยะที่ถูกสุขลักษณะ

แนวทางแก้ไขปัญหา

- 1) จัดทำโครงการเพื่อศึกษาสภาพปัญหาด้านการกำจัดขยะ
- 2) ดำเนินการของงบประมาณเพื่อใช้ในการกำจัดขยะที่ถูกสุขลักษณะถูกต้องตามหลักวิชาการ
- 3) จัดอบรมให้เจ้าหน้าที่ บุคลากร ให้มีความรู้ทางด้านการกำจัดขยะที่ถูกสุขลักษณะ
- 4) รณรงค์ให้ประชาชนเข้าใจถึงสาเหตุแห่งการเกิดปัญหา ให้มีการนำกลับมาใช้ใหม่
- 5) ปัญหาขาดสถาปัตยกรรมที่แสดงถึงเอกลักษณ์ท้องถิ่น

เนื่องจากอำเภอแม่สายตั้งอยู่ติดแนวชายแดน ดังนั้นประชากรจึงประกอบด้วยหลายกลุ่มอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น ประชากรล้านนา และประชากรส่วนน้อยที่มีเชื้อสายไทยใหญ่ ไทยลื้อ และจีน ซึ่งต่างก็มีวัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนเอกลักษณ์ประจำเชื้อชาติที่งดงามและควรแก่การอนุรักษ์ไว้ก็ตาม ก็ส่งผลให้อำเภอแม่สายขาดสถาปัตยกรรมที่แสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่นไทย-ล้านนา อีกทั้งความเจริญทางด้านเศรษฐกิจเป็นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นจึงมีการก่อสร้างอาคารพาณิชย์และสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ตามแบบสมัยนิยม โดยมีได้คำนึงถึงการผสมผสานด้านสถาปัตยกรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

แนวทางแก้ไขปัญหา

อำเภอแม่สายได้กำหนดแผนงานด้านศิลปวัฒนธรรมและแนวทางแก้ไข โดยจัดทำโครงการก่อสร้างศูนย์วัฒนธรรมล้านนา-กุ่มิปัญญาชาวบ้าน เพื่อให้เป็นศูนย์อนุรักษ์พื้นฟูวัฒนธรรมและฝึกอาชีพดั้งเดิมของแต่ละกลุ่มชนกลุ่มน้อย และให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในพื้นที่อำเภอแม่สายให้มีความรักและหวงแหนในสิ่งซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรม และกุ่มิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่น ตลอดจนให้มีการสืบสานฟื้นฟูในคนรุ่นต่อ ๆ ไป

5.2.3 ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม

1) ปัญหาเศรษฐกิจ

การศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 250 ราย จำแนกได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ ประชาชนทั่วไป ผู้ประกอบการ ที่มีบ้านเรือนที่พักอาศัยและสถานประกอบการอยู่ในสุขาภิบาลแม่สาย จำนวน 95 และ 114 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.0 และ 45.6 ตามลำดับ และกลุ่มเจ้าหน้าที่ ข้าราชการในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสุขาภิบาลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ในปี พ.ศ. 2540 จำนวน 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.4 จากการศึกษา ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาดังต่อไปนี้

จากตารางที่ 5.2 แสดงให้เห็นว่าเมื่อมีการพัฒนาสุขาภิบาลแม่สายแล้วกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าจะก่อให้เกิดปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 53.2 เห็นว่าก่อให้เกิดปัญหาด้านยาเสพติดและการอพยพเคลื่อนย้ายแรงงาน รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 20.4 เห็นว่าก่อให้เกิด

เกิดปัญหาด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานไม่เพียงพอ ร้อยละ 20.0 เห็นว่าก่อให้เกิดปัญหาการแบ่งผลประโยชน์ทางการค้า และมีเพียงร้อยละ 8.8 เท่านั้น ที่เห็นว่าการก่อให้เกิดปัญหาด้านพื้นฐานทางการศึกษาและความรู้ทางเทคโนโลยีสมัยใหม่

สำหรับความคิดเห็นที่ว่าปัจจุบันธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างยังมีความล่าช้าทางด้านเทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสารทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 34.4 มีความเห็นเนื่องจากขาดเงินทุนสนับสนุน ร้อยละ 24.8 เห็นว่าเนื่องจากไม่มีศูนย์รวบรวมข้อมูลข่าวสาร ร้อยละ 20.8 เห็นว่าเนื่องมาจากบุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจและไม่ให้ความสำคัญในด้านเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร ร้อยละ 16.4 เห็นว่าเนื่องมาจากการขาดความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี และกลุ่มที่เหลือคิดเป็นร้อยละ 2.4 เห็นว่าเนื่องมาจากสาเหตุอื่น ๆ (ตารางที่ 5.3)

ตารางที่ 5.2 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาสุขภาพิบาลแม่สาย

การรับทราบข้อมูลข่าวสาร	ประชาชนทั่วไป		ผู้ประกอบการ		จนท./ข้าราชการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาด้านยาเสพติดและการอพยพเคลื่อนย้ายแรงงาน	51	20.4	57	22.8	25	10.0	133	53.2
ปัญหาด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานไม่เพียงพอ	14	5.6	23	9.2	14	5.6	51	20.4
ปัญหาการแบ่งผลประโยชน์การค้า	24	9.6	24	9.6	2	0.8	50	20.0
ปัญหาด้านพื้นฐานทางการศึกษาและความรู้ทางเทคโนโลยี	6	2.4	11	4.4	5	2.0	22	8.8

ที่มา : จากแบบสอบถาม

ตารางที่ 5.3 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดความล่าช้า ทางด้านข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี

สาเหตุ	ประชาชนทั่วไป		ผู้ประกอบการ		จนท./ข้าราชการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขาดเงินทุนสนับสนุน	29	11.6	45	18.0	12	4.8	86	34.4
ไม่มีศูนย์รวบรวมข้อมูลข่าวสาร	27	10.8	21	8.4	14	5.6	62	24.8
บุคลากรไม่มีความรู้ ไม่ให้ความสำคัญ	17	6.8	30	12.0	5	2.0	52	20.8
ขาดความพร้อมด้านเทคโนโลยี	14	5.6	17	6.8	10	4.0	41	16.4
อื่น ๆ	6	2.4	0	0.0	0	0.0	6	2.4

ที่มา : จากแบบสอบถาม

ตารางที่ 5.4 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับของการได้รับการส่งเสริมโดยตรงทางธุรกิจ จากฝ่ายต่าง ๆ

ระดับการส่งเสริม	ประชาชนทั่วไป		ผู้ประกอบการ		จนท./ข้าราชการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มาก	25	10.0	35	14.0	20	8.0	80	32.0
ปานกลาง	34	13.6	38	15.2	12	4.8	84	33.6
น้อย	23	9.2	26	10.4	4	1.6	53	21.2
ไม่ได้รับการส่งเสริม	13	5.2	13	5.2	2	0.8	28	11.2
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	0	0.0	2	0.8	3	1.2	5	2.0
รวม	95	38.0	114	45.6	41	16.4	250	100.0

ที่มา : จากแบบสอบถาม

จากตารางที่ 5.4 พบว่าเมื่อมีการพัฒนาสุขภาพิบาลแม่สายให้เป็นเมืองการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวซึ่งต้องอาศัยแรงสนับสนุนจากหลาย ๆ ฝ่ายแล้ว กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ มีความคิดเห็นว่าการส่งเสริมโดยตรงในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 15.2 รองลงมาเห็นว่าการส่งเสริมมากร้อยละ 14.0 ที่เห็นว่าการส่งเสริมน้อย คิดเป็นร้อยละ 10.4 และกลุ่มที่เห็นว่าการส่งเสริมเลย มีเพียงร้อยละ 5.2 เท่านั้น

ตารางที่ 5.5 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการได้รับการส่งเสริมทางธุรกิจ

การพัฒนาที่เกิดขึ้น	ประชาชนทั่วไป		ผู้ประกอบการ		จนท./ข้าราชการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความร่วมมือทางเศรษฐกิจชายแดนไทย-เมียนมาร์ สปป.ลาว	33	13.2	59	23.6	14	5.6	106	42.4
การพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางทางการเงินของจังหวัด	39	15.6	31	12.4	8	3.2	78	31.2
การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรม	22	8.8	25	10.0	18	7.2	65	26.0
การพัฒนาด้านเครือข่ายคมนาคม	12	4.8	10	4.0	7	2.8	29	11.6

ที่มา : จากแบบสอบถาม

จากตารางที่ 5.5 จะเห็นว่า เมื่อมีการพัฒนาสุขภาพิบาลแม่สาย กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าก่อให้เกิดการพัฒนาด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจชายแดนไทย-เมียนมาร์ และ สปป.ลาว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.4 รองลงมาคือ เกิดการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางทางการเงินของจังหวัด ร้อยละ 31.2 เกิดการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรม ร้อยละ 26.0 และกลุ่มที่เห็นว่าก่อให้เกิดการพัฒนาด้านเครือข่ายคมนาคม คิดเป็นร้อยละ 11.6

ตารางที่ 5.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบต่อธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างจากการแข่งขันทางการค้าอันเนื่องมาจากการพัฒนาสุขภาพิบาลแม่สาย

ผลกระทบ	ประชาชนทั่วไป		ผู้ประกอบการ		จนท./ข้าราชการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านผลประโยชน์	23	9.2	48	19.2	16	6.4	87	34.8
ด้านอาคารสถานที่	39	15.6	21	8.4	20	8.0	80	32.0
ด้านรูปแบบการให้บริการ	20	8.0	26	10.4	5	2.0	51	20.4
อื่น ๆ	2	0.8	1	0.4	0	0.0	3	1.2
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	11	4.4	18	7.2	0	0.0	29	11.6
รวม	95	38.0	114	45.6	41	16.4	250	100.0

ที่มา : จากแบบสอบถาม

จากตารางที่ 5.6 ในด้านความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลกระทบต่อธุรกิจของตนจากการแข่งขันทางการค้าอันเนื่องมาจากการพัฒนาสุขภาพิบาลแม่สาย จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 34.8 มีความเห็นว่าจะได้รับผลกระทบด้านผลประโยชน์ รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 32.0 เห็นว่าจะได้รับผลกระทบด้านอาคารสถานที่ ร้อยละ 20.4 เห็นว่าจะได้รับผลกระทบด้านรูปแบบการให้บริการ และร้อยละ 1.2 เห็นว่าจะได้รับผลกระทบด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น

สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมในเขตสุขภาพิบาลแม่สายเป็นจำนวนมาก (ตารางที่ 5.7) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 37.2 มีความเห็นว่าจะก่อให้เกิดปัญหาการเอาเปรียบนักท่องเที่ยวด้านการบริการและราคา รองลงมา ร้อยละ 28.8 เห็นว่าจะก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัยของชุมชน ร้อยละ 27.2 เห็นว่าจะก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตและอาชญากรรม ร้อยละ 22.4 เห็นว่าจะก่อให้เกิดปัญหาความไม่เป็นระเบียบของทางเท้า แล้วยังมีร้อยละ 14.0 เห็นว่าจะก่อให้เกิดปัญหาการเคลื่อนย้ายอพยพแรงงานข้ามแดน และมีเพียงร้อยละ 10.4 ที่เห็นว่าก่อให้เกิดปัญหาเด็กเร่ร่อน คนจรจัด ขอดทาน และคนว่างงานจำนวนมาก

ตารางที่ 5.7 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากมีนักท่องเที่ยวเข้ามา
เที่ยวชมในเขตสุขภาพบาลแม่สายเป็นจำนวนมาก

ปัญหาที่เกิดขึ้น	ประชาชนทั่วไป		ผู้ประกอบการ		จนท./ข้าราชการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเอาเปรียบนักท่องเที่ยวด้านการ บริการและราคา	36	14.4	33	13.2	24	9.6	93	37.2
ด้านสิ่งแวดล้อม สุขอนามัยชุมชน	32	12.8	33	13.2	7	2.8	72	28.8
ปัญหาเสพติด อาชญากรรม	17	6.8	43	17.2	8	3.2	68	27.2
ความไม่เป็นระเบียบจากหาบเร่ แผง ลอย	19	7.6	26	10.4	11	4.4	56	22.4
การเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามถิ่น	12	4.8	19	7.6	4	1.6	35	14.0
ปัญหาสังคม ด้านคนเร่ร่อน จรจัด ขอทาน คนว่างงาน มีจำนวน มากขึ้น	10	4.0	12	4.8	4	1.6	26	10.4

ที่มา : จากแบบสอบถาม

ตารางที่ 5.8 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความเหมาะสมของแผนพัฒนาที่ผ่านมาของ
สุขภาพบาลแม่สายเพื่อให้เป็นเมืองการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว

ความเหมาะสม	ประชาชนทั่วไป		ผู้ประกอบการ		จนท./ข้าราชการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เหมาะสมดีแล้ว	58	23.2	61	24.4	30	12.0	149	59.6
ยังไม่เหมาะสม	30	12.0	43	17.2	9	3.6	82	32.8
ไม่ระบุ/ไม่ตอบ	7	2.8	10	4.0	2	0.8	19	7.6

ที่มา : จากแบบสอบถาม

จากตารางที่ 5.8 สำหรับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความเหมาะสมของแผน
พัฒนาที่ผ่านมาของสุขภาพบาลแม่สายเพื่อให้เป็นเมืองการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว เห็นได้ว่า กลุ่มตัว
อย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าแผนพัฒนาดังกล่าวมีความเหมาะสมดีแล้ว คิดเป็นร้อยละ 59.6 รองลงมาคิด
เป็นร้อยละ 32.8 เห็นว่าแผนพัฒนาดังกล่าวยังไม่เหมาะสม

ตารางที่ 5.9 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากการพัฒนา
สุขภาพิบาลแม่สายโดยอาศัยศักยภาพด้านภูมิศาสตร์

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	ประชาชนทั่วไป		ผู้ประกอบการ		จนท./ข้าราชการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีการขยายโครงข่ายเส้นทาง คมนาคมเชื่อมโยงกันมากขึ้น	21	8.4	37	14.8	21	8.4	79	31.6
อุตสาหกรรม การค้า การบริการมี การเติบโตอย่างรวดเร็ว	30	12.0	33	13.2	10	4.0	73	29.2
ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น	29	11.6	34	13.6	7	2.8	70	28.0
มีการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น	17	6.8	18	7.2	8	3.2	43	17.2

ที่มา : จากแบบสอบถาม

จากตารางที่ 5.9 ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากการพัฒนา
สุขภาพิบาลแม่สาย โดยอาศัยศักยภาพด้านภูมิศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 31.6 มีความเห็นว่ามี
การเปลี่ยนแปลงด้านการขยายโครงข่ายเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงกันมากขึ้น รองลงมาร้อยละ 29.2 เห็นว่า
มีการเปลี่ยนแปลงด้านอุตสาหกรรม การค้า และการบริการ มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว ร้อยละ 28 เห็นว่ามี
การเปลี่ยนแปลงด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 17.2
เห็นว่ามี การจ้างงานเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 5.10 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการแก้ไขด้านบุคลากร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง
การพัฒนาเมือง

การแก้ไข	ประชาชนทั่วไป		ผู้ประกอบการ		จนท./ข้าราชการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพิ่มสวัสดิการต่าง ๆ	43	17.2	25	10.0	16	6.4	84	33.6
จัดฝึกอบรมเพื่อให้มีความชำนาญ ด้านฝีมือเพิ่มขึ้น	23	9.2	26	10.4	12	4.8	61	24.4
นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้	15	6.0	37	14.8	5	2.0	57	22.8
เพิ่มค่าจ้างให้สูงขึ้น	25	10.0	15	6.0	4	1.6	44	17.6
อื่น ๆ	2	0.8	6	2.4	2	0.8	10	4.0

ที่มา : จากแบบสอบถาม

จากตารางที่ 5.10 สำหรับการแก้ไขด้านบุคลากรในธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาเมือง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่แก้ไขโดยการเพิ่มสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่บุคลากร คิดเป็นร้อยละ 33.6 รองลงมาแก้ไขโดยการฝึกอบรมให้บุคลากรมีความชำนาญด้านฝีมือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 24.4 ใกล้เคียงกับกลุ่มที่แก้ไขโดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ โดยมีอยู่ร้อยละ 22.8 ส่วนกลุ่มที่แก้ไขโดยการเพิ่มค่าจ้างให้สูงขึ้น มีเพียงร้อยละ 17.6 และกลุ่มที่ใช้วิธีการอื่น ๆ ที่แตกต่างกันไป คิดเป็นร้อยละ 4.0

2) ปัญหาผู้ติดเชื้อเอดส์

จากรายงานของกระทรวงสาธารณสุข พบว่าจังหวัดเชียงใหม่มีผู้ป่วยเอดส์จำนวนมากที่สุดในประเทศไทย และยังพบว่าอำเภอแม่สายมีจำนวนผู้ป่วยเอดส์เป็นอันดับสองรองจากอำเภอเมือง เมื่อเทียบกับจังหวัดเชียงใหม่ยังพบว่ามีผู้ติดเชื้อเอดส์เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ สังเกตได้จากการบริจาคโลหิต พบว่าเลือดที่ต้องทิ้งเนื่องจากติดเชื้อเอดส์ในปี พ.ศ. 2536 พบร้อยละ 4 – 5 และอัตราการติดเชื้อของกลุ่มโสเภณีพบถึงร้อยละ 50 – 60 หญิงตั้งครรภ์ที่ฝากครรภ์ในโรงพยาบาลแม่สาย ร้อยละ 4 – 5 นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อครอบครัวของผู้ติดเชื้อเอดส์ โดยเฉพาะในกรณีที่มีผู้นำครอบครัวเป็นผู้ป่วยเอดส์แล้วเสียชีวิต ได้ทั้งภาระในการดำรงชีวิตแก่บุตรหลานให้เผชิญปัญหาด้วยตนเอง ในขณะที่ยังไม่มีความพร้อมทางภูมิภาวะ จากปัญหาดังกล่าวอำเภอได้กำหนดแผนงานด้านสาธารณสุขและแนวทางการแก้ไขดังนี้

แนวทางแก้ไขปัญหา

1. จัดตั้งมูลนิธิโรคเอดส์ โดยระดมเงินทุนจากภาคเอกชน
2. จัดตั้งกองทุนโรคเอดส์ เพื่อให้การสงเคราะห์แก่ผู้ติดเชื้อและครอบครัว
3. จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาภัยเอดส์
4. รณรงค์ให้ประชาชนได้เข้าถึงการติดต่อเชื้อเอดส์ และลดพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ และใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งมีเพศสัมพันธ์

3) ปัญหายาเสพติด

เนื่องจากอำเภอแม่สายมีแนวชายแดนติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐเมียนมาร์และมีสภาพภูมิประเทศส่วนหนึ่งเป็นป่าเขา ดังนั้นจึงมีกลุ่มกระบวนการค้ายาเสพติดชนิดต่าง ๆ ใช้เป็นแหล่งผลิตยาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้า เพราะพื้นที่ดังกล่าวยากแก่การตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ และสามารถหลบหนีได้ง่าย ทำให้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาบ้ามีอัตราที่เพิ่มสูงขึ้น แม้ว่าภาครัฐจะได้มอบหมายและกำหนดให้หน่วยงานหลายหน่วย ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าพนักงานขนส่งทางบก และสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ร่วมกันปฏิบัติการด้านป้องกันและปราบปรามแล้วก็ตาม แต่ก็ได้ผลเพียงระดับหนึ่งเท่านั้นเพราะปัจจุบันปัญหาการแพร่ระบาดของยาบ้ายังปรากฏอยู่เสมอ

5.2.4 ปัญหาอุปสรรคการท่องเที่ยว

1) ปัญหาการให้บริการด้านการท่องเที่ยว

เนื่องจากพื้นที่อำเภอแม่สายอยู่ติดกับสาธารณรัฐเมียนมาร์ ดังนั้นจึงมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวเกือบตลอดปี โดยส่วนใหญ่นิยมข้ามไปเลือกซื้อสินค้าจากเมียนมาร์ บางส่วนก็ท่องเที่ยวในเขตอำเภอแม่สาย อย่างไรก็ตามในระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่า อำเภอยังมีปัญหาด้านการท่องเที่ยวเนื่องจากยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างสมบูรณ์เพียงพอ เช่น ปัญหาขาดแคลนพื้นที่จอดรถสำหรับนักท่องเที่ยว ปัญหาขาดการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาขาดแคลนกิจกรรมการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น ดังนั้นอำเภอแม่สายจึงได้มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวดังนี้

แนวทางแก้ไขปัญหา

- 1) การจัดให้มีรถรางขนส่งนักท่องเที่ยวจากสถานีขนส่งไปบริเวณหน้าด่านพรมแดน
- 2) การย้ายสถานีขนส่งออกนอกเมือง
- 3) จัดทำโครงการก่อสร้างศูนย์บริการอาคารจอดรถ
- 4) จัดทำโครงการบริการรถนำเที่ยว
- 5) จัดตั้งศูนย์ข้อมูลเมืองนอกเมือง
- 6) ปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้มีสภาพเหมาะสมแก่การท่องเที่ยว
- 7) จัดหาพื้นที่จอดรถให้เพียงพอกับความต้องการและความเหมาะสมของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว
- 8) รวมทั้งจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยวให้เพียงพอกับความต้องการ เช่น ห้องน้ำ ห้องส้วม ถึงขยะ ม้านั่ง ไฟส่องสว่าง เป็นต้น

2) ปัญหาการจราจร

ปัญหาการจราจรเป็นปัญหาสำคัญของสุขาภิบาลแม่สายที่เป็นอุปสรรคในการท่องเที่ยวและการค้าขายแดนเพราะการจราจรเป็นปัจจัยสำคัญในการเข้าถึงพื้นที่ ถ้าหากการจราจรไม่สะดวกสบายจะทำให้สูญเสียเวลาในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวซึ่งมีเวลาจำกัด ทำให้ไม่สามารถไปเที่ยวในสถานที่อื่น ๆ ได้ และเป็นภาพพจน์ที่ไม่ดีของสถานที่ท่องเที่ยว

3) ปัญหาการเอาเปรียบนักท่องเที่ยวในธุรกิจการค้าและธุรกิจนำเที่ยว

ปัญหานี้เกิดขึ้นจากพ่อค้าแม่ค้าที่จำหน่ายสินค้าในราคาที่แพงเกินความเป็นจริงของตัว

สินค้า มีการปลอมปนโดยการนำสินค้าที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานหรือด้อยคุณภาพมาจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวในราคาเทียบเท่ากับสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐาน โดยหวังเพียงเพื่อให้ได้กำไรหรือรายได้จากลูกค้า โดยมิได้คำนึงถึงหลักคุณธรรม คุณภาพ และราคาที่เหมาะสมกับความเป็นจริง กอปรกับนักท่องเที่ยวหรือลูกค้าบางกลุ่มไม่มีเวลามากพอในการเลือกซื้อหรือต่อรองราคาสินค้าเนื่องด้วยข้อจำกัดด้านเวลาและโปรแกรมการท่องเที่ยวแบบกลุ่ม จึงทำให้พ่อค้าแม่ค้าบางกลุ่มเล็งเห็นถึงข้อจำกัดและความเสียเปรียบในเรื่องนี้ของนักท่องเที่ยวแล้วนำมาเป็นช่องทางแสวงหาประโยชน์แก่ส่วนตนจากนักท่องเที่ยว

ส่วนในด้านธุรกิจนำเที่ยวและการบริการ จะสังเกตได้ว่าในช่วงเทศกาลของแต่ละปีโรงแรมและเกสต์เฮาส์ส่วนใหญ่มักจะขึ้นราคาห้องพักสูงกว่าปกติโดยมิได้คำนึงถึงสภาพห้องพักและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ควรพึงให้บริการแก่ลูกค้า อีกทั้งจำนวนห้องพักก็ไม่เพียงพอต่อความต้องการส่วนด้านการนำเที่ยวพบว่า มัคคุเทศก์มีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว และบริษัทนำเที่ยว บริษัท และมัคคุเทศก์บางกลุ่มไม่มีใบอนุญาตประกอบการนำเที่ยวที่ถูกต้องจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ทัวริสติกและโกดีย์) บางกลุ่มมีพฤติกรรมในทางหลอกลวงเพื่อแสวงหาประโยชน์จากนักท่องเที่ยวด้วย

ปัญหาดังกล่าวมีเพียงแต่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการนำเที่ยวโดยตรงแล้ว ยังก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวมของสมาชิกสมาคมฯ อันหมายถึงภาพพจน์และชื่อเสียงโดยรวมในด้านการประกอบการค้าและการท่องเที่ยวซึ่ง

4) ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน

ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมโยงสู่แหล่งท่องเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐานภายในสถานที่ท่องเที่ยว ในด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมโยงสู่แหล่งท่องเที่ยว สังเกตได้จากเส้นทางคมนาคมที่เข้าสู่สถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งในอำเภอแม่สายอยู่ในสภาพที่ไม่สมบูรณ์เพราะสภาพพื้นผิวการจราจรที่ไม่ได้มาตรฐานเพราะขาดการปรับปรุงดูแลรักษาและคับแคบ เสี่ยงต่อการอุบัติเหตุสำหรับโครงสร้างพื้นฐานภายในสถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่การให้บริการด้านโทรศัพท์ ไฟฟ้า และน้ำประปา พบว่ายังไม่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวได้ และแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งไม่มีความสะดวกสบายในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว อาทิเช่น ที่พักริมทาง ห้องน้ำสาธารณะ ระบบไฟฟ้าส่องสว่าง และถังขยะ เป็นต้น

5) ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรการท่องเที่ยว

ความเสื่อมโทรมที่เกิดกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จำแนกได้ 2 ลักษณะ กล่าวคือ ลักษณะแรก เป็นความเสื่อมโทรมที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ในพื้นที่อำเภอแม่สาย เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่อ่อนไหวและขึ้นอยู่กับสภาวะแวดล้อม

ทางธรรมชาติโดยตรง เมื่อธรรมชาติสูญเสียความสมดุลอันเนื่องมาจากการตัดไม้ทำลายป่าส่งผลให้เกิดความผิดปกติของฤดูกาล เกิดความแห้งแล้งต่อเนื่อง เกิดไฟป่า ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะแวดล้อม กอรปกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของขาดงบประมาณและบุคลากรที่จะปรับปรุงหรือบูรณะแหล่งท่องเที่ยว จึงทำให้แหล่งท่องเที่ยวเกิดความเสื่อมโทรมตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

ส่วนลักษณะที่สอง เป็นความเสื่อมโทรมที่เกิดโดยการกระทำของมนุษย์หรือนักท่องเที่ยว โดยตรงทั้งที่เป็นกรกระทำที่เกิดจากความตั้งใจและไม่ตั้งใจก็ตามโดยไร้จิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ในด้านการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติ

6) ปัญหาการประชาสัมพันธ์ การประสานงาน และขาดแคลนบุคลากร

เนื่องด้วยพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ไว้เพียงแค่ว่าเป็นผู้ประสานงานส่งเสริมและอำนวยความสะดวก เพื่อประโยชน์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเท่านั้น มิได้มีอำนาจในการควบคุมดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว จึงทำให้ขาดแกนนำในการแก้ปัญหาการท่องเที่ยว อันึงการส่งเสริมความสะดวกดังกล่าวได้กระทำในระดับกว้าง กล่าวคือมิได้เจาะจงพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นพิเศษ จึงทำให้การประชาสัมพันธ์และการประสานงานเพื่อแนะนำด้านการท่องเที่ยวอำเภอแม่สายเป็นไปในระดับหนึ่งเท่านั้น

ในขณะเดียวกันป้ายบอกทางหรือสถานที่ท่องเที่ยวยังสร้างความสับสนเพราะไม่ชัดเจนหรือไม่มีป้ายบอกทางเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่ไม่มีความชำนาญในพื้นที่หรือเส้นทางท่องเที่ยวหรือมิได้ใช้บริการจากบริษัทนำเที่ยว ส่วนในด้านบุคลากร พบว่า ระบบการศึกษาในพื้นที่ อำเภอแม่สายไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิตบุคลากรด้านการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและปริมาณที่เพียงพอ กับความต้องการของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในอำเภอแม่สายได้

7) ปัญหาเกี่ยวกับภาพพจน์ทางลบ และขาดกิจกรรมท่องเที่ยวที่เหมาะสมในเวลากลางคืน

ปัญหาเกี่ยวกับภาพพจน์ทางลบ ได้แก่ ปัญหาหญิงให้บริการทางเพศ ปัญหาโรคเอดส์ ปัญหาลักลอบเข้าเมือง ปัญหาแรงงานต่างด้าว ปัญหายาเสพติด และปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง ปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อและเป็นอุปสรรคปัญหาต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจการค้าและการท่องเที่ยวในเขตสุขภาพภิบาลแม่สายทั้งสิ้น

จากที่ผ่านมามาดจะเห็นได้ว่าอำเภอแม่สายมีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่มิได้พักค้างแรมที่อำเภอแม่สาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุ อาทิ การจัดโปรแกรมท่องเที่ยวของบริษัทท่องเที่ยว ความสะดวกใจของนักท่องเที่ยว และที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ช่วงกลางวันในอำเภอแม่

สายมิได้มีกิจกรรมที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจึงทำให้นักท่องเที่ยวไม่นิยมพักค้างแรม แต่จะเที่ยวในช่วงเวลากลางวันแล้วจึงเดินทางกลับ

5.2.5 ปัญหาอุปสรรคการค้าชายแดน

สภาพการค้าชายแดนอำเภอแม่สายในช่วงที่ผ่านมา แม้จะดำเนินไปด้วยดี โดยที่ดุลการค้าระหว่างไทยและประเทศสาธารณรัฐเมียนมาร์ สปป.ลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี และเป็นที่ยกย่องได้ว่าจะมีลักษณะเช่นนี้ในปีต่อ ๆ ไป แต่จากอดีตที่ผ่านมาพบว่ามีปัญหาอุปสรรคหลายประการที่ทำให้สภาพการค้าชายแดนอำเภอแม่สายไม่รุดหน้าตามที่คาดหวังไว้ ซึ่งปัญหาที่กล่าวถึงได้แก่

1) ปัญหาสถานการณ์สู้รบในเขตสาธารณรัฐเมียนมาร์

ในช่วงฤดูแล้งของแต่ละปี รัฐบาลเมียนมาร์มักจะเร่งระดมกวาดล้างกองกำลังกะเหรี่ยงต่าง ๆ ตามแนวชายแดน เพราะสะดวกกว่าในช่วงฤดูอื่น ๆ ดังนั้นถ้าการสู้รบเป็นไปอย่างหนักหน่วงและต่อเนื่อง ก็จะมีผลกระทบต่อการค้าทุกประเภทบริเวณชายแดนไทยและเมียนมาร์ให้ซบเซาลง และที่สำคัญก็คือกระทบถึงความมั่นคงและความปลอดภัยของประชาชนชาวไทยที่อาศัยอยู่บริเวณชายอำเภอแม่สายด้วย

2) ปัญหาการลักลอบส่งออก-นำเข้าสินค้าโดยไม่ผ่านศุลกากร (สินค้านิยาม)

จากสถิติการค้าชายแดนของหน่วยต่างๆในแต่ละปี แจ้งว่ามียอดการค้าสูงขึ้น ดังเช่นในปี พ.ศ. 2540 มียอดการค้าชายแดนอำเภอแม่สายกับประเทศสาธารณรัฐเมียนมาร์สูงถึง 2,738 ล้านบาท และเป็นยอดการค้าถึง 2,544 ล้านบาท แต่สภาพความเป็นจริงพบว่า มูลค่าการค้าชายแดนโดยรวมแล้วสูงกว่าตามสถิตินี้มาก ดังนั้นผู้สูญเสียประโยชน์นี้คือภาครัฐที่ไม่สามารถจัดเก็บภาษีการค้าได้ครบถ้วน และผู้ประกอบการโดยสุจริตต้องถูกเอาเปรียบทางการค้าเพราะกลุ่มหรือคณะบุคคลบางกลุ่มเท่านั้น

3) ปัญหาด้านการเอาเปรียบด้านราคาและคุณภาพสินค้า

ปัญหานี้เกิดจากพ่อค้าแม่ค้าจำหน่ายสินค้าในราคาแพงเกินความเป็นจริง บางรายมีการปลอมปนโดยนำสินค้าคุณภาพต่ำมาจำหน่ายในราคาที่เหมาะสมกับสินค้าที่มีคุณภาพ โดยหวังแค่ให้ได้กำไรหรือรายได้จากลูกค้าโดยมิได้คำนึงถึงหลักคุณธรรม คุณภาพ หรือราคาที่เหมาะสม ประกอบกับนักท่องเที่ยวหรือลูกค้าบางกลุ่มไม่มีเวลามากพอในการเลือกซื้อหรือต่อรอง เนื่องด้วยข้อจำกัดด้านเวลาของโปรแกรมการท่องเที่ยวแบบกลุ่ม ซึ่งทำให้พ่อค้าแม่ค้าบางกลุ่มเล็งเห็นถึงข้อจำกัดและความเสียเปรียบในเรื่องนี้แล้วนำมาแสวงหาผลประโยชน์แก่ตนเอง ปัญหาดังกล่าวมีเพียงก่อให้เกิดความเสียหายแก่นักท่องเที่ยวแล้ว ยังก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพการค้าโดยรวม รวมทั้งภาพพจน์และชื่อเสียงของอำเภอแม่สายต้องตกต่ำลงด้วยนั่นเอง

แนวทางแก้ไขปัญหา

- 1) สร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น เพื่อประสานความเข้าใจอันดีต่อกัน เพื่อจะได้ร่วมมือกันในการวางนโยบายด้านการค้าและการท่องเที่ยวเพื่อเป็นประโยชน์แก่ทั้งสองประเทศ
- 2) กำหนดมาตรการควบคุมการลักลอบนำเข้า-ส่งออกสินค้าให้รัดกุมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 3) กำหนดมาตรการควบคุมการจำหน่ายสินค้า
- 4) ต้องอาศัยความร่วมมือของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ ช่วยกันสอดส่องดูแลความเรียบร้อยในพื้นที่ให้มากยิ่งขึ้น
- 5) กรมศุลกากร กรมสรรพสามิตและประชาชน ต้องร่วมและประสานกัน ช่วยกันตรวจสอบการนำเข้า-ส่งออกสินค้า ถ้าพบว่ามีกรณีกระทำผิดให้รีบแจ้งแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินงานปราบปรามต่อไป
- 6) ออกตรวจสอบร้านค้าและผู้ประกอบการ และควบคุมให้จำหน่ายสินค้าเป็นไปตามความเหมาะสม

ตารางที่ 5.11 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการแก้ไขด้านบุคลากร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาเมือง

การแก้ไข	ประชาชนทั่วไป		ผู้ประกอบการ		จนท./ข้าราชการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพิ่มสวัสดิการต่าง ๆ	43	17.2	25	10.0	16	5.4	84	33.6
จัดฝึกอบรมเพื่อให้มีความชำนาญ ด้านฝีมือเพิ่มขึ้น	23	9.2	26	10.4	12	4.8	61	24.4
นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้	15	6.0	37	14.8	5	2.0	57	22.8
เพิ่มค่าจ้างให้สูงขึ้น	25	10.0	15	6.0	4	1.6	44	17.6
อื่น ๆ	2	0.8	6	2.4	2	0.8	10	4.0

ตารางที่ 5.12 สรุปประเด็นปัญหาในอำเภอแม่สายและสุขภาพิบาลแม่สาย และแนวทางแก้ไขปัญหา

ประเด็นปัญหา	ลักษณะปัญหา	แนวทางแก้ไขปัญหา
1. ปัญหาทางกายภาพ	1.1 ปัญหาการระบายน้ำ เกิดภาวะน้ำท่วมขัง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขุดลอกทางระบายน้ำ 2. ปรับปรุงทางระบายน้ำในพื้นที่วิกฤติ 3. ให้ความรู้แก่ชุมชนด้านการรักษา สภาพแม่น้ำลำคลอง 4. จัดให้มีพื้นที่รับน้ำในบางจุด 5. ก่อสร้างคันดินกั้นน้ำตามแนวริมฝั่ง แม่น้ำสาย 6. ให้มีโครงการก่อสร้างท่อระบายน้ำ ตามถนนสายสำคัญ
	1.2 ปัญหาด้านความมั่นคง เนื่องจากแม่น้ำสาย - แม่น้ำรวก ได้ไหลเปลี่ยน เส้นทาง และน้ำกัดเซาะ ตลิ่ง ทำให้หลักเขตแดน เปลี่ยนแปลง	<ol style="list-style-type: none"> 1. สำรวจบริเวณที่ลำน้ำเปลี่ยนเส้นทาง 2. สร้างเขื่อนปิดปากน้ำบริเวณที่น้ำ เปลี่ยนเส้นทางเพื่อบังคับกระแส น้ำไหลสู่เส้นทางเดิม 3. ขุดลอกเส้นทางน้ำที่ตื้นเขินเพื่อรักษา สภาพลำน้ำเดิมไว้ 4. สร้างพนังหินป้องกันการกัดเซาะตลิ่ง
2. ปัญหาการพัฒนาขยาย เมือง	2.1 ปัญหาการจราจร	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำป้ายเส้นทางลัด ธรนรงค์ให้มีการใช้เส้นทางลัด 2. จัดหาพื้นที่จอดรถในจุดที่เหมาะสม 3. จัดทำข้อกำหนดเกี่ยวกับการตั้งวาง แผงจำหน่ายสินค้าบริเวณทางเท้า และข้างถนน 4. เปิดจุดผ่อนปรนเพิ่มบริเวณบ้าน เหมืองแดง เพื่อเร่งเบาแก่จุดผ่านแดน บริเวณสะพานมิตรภาพไทย-พม่า 5. ปรับปรุงบริเวณหน้าด่านพรมแดนให้ กว้างขวางเพื่อสะดวกต่อพิธีการเข้า- ออกของนักท่องเที่ยวและสินค้า 6. วางผังเมืองกำหนดแผนการใช้ที่ดิน

ประเด็นปัญหา (ต่อ)	ลักษณะปัญหา	แนวทางแก้ไขปัญหา
		<p>บริเวณจุดผ่อนปรนใหม่</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. ก่อสร้างถนนเลียยเมือง และถนนโครงข่าย รวม 9 เส้นทาง 8. จัดป้ายแสดงและรณรงค์ให้ใช้เส้นทางลัด และมีวินัยการใช้รถใช้ถนน เคารพและปฏิบัติตามกฎจราจร 9. ขยายถนนซอยทางลัดให้สะดวกขึ้น 10. จัดทำช่องจราจรให้ชัดเจน และติดตั้งสัญญาณไฟจราจรในจุดทางแยกที่การจราจรคับคั่ง 11. จัดหาเจ้าหน้าที่จราจรให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในช่วงโมงเร่งด่วน 12. ดูแลสภาพแวดล้อมเส้นทางจราจรให้มีทัศนวิสัยที่ดีแก่การใช้เส้นทาง 13. สนับสนุนด้านงบประมาณ
	2.2 ปัญหาการขยายตัวของเมือง	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำโครงการวางผังเมืองเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองบริเวณที่ขอขยายเขต หมู่ 1 ต.แม่สาย และหมู่ 4, 5, 6, 8 และ 9 ต.เวียงพางคำ อ.แม่สาย 2. จัดทำโครงการกำจัดขยะ
	2.3 ปัญหาการใช้ที่ดิน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำโครงการศึกษาความเป็นไปได้ทางด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม 2. จัดทำโครงการวางผังเมืองอย่างเป็นระบบ
	2.4 ปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำโครงการเพื่อศึกษาสภาพปัญหาด้านการกำจัดขยะ 2. ดำเนินการของงบประมาณเพื่อใช้ในการกำจัดขยะ

ประเด็นปัญหา (ต่อ)	ลักษณะปัญหา	แนวทางแก้ไขปัญหา
		3. จัดอบรมเจ้าหน้าที่ บุคลากรให้มีความรู้ด้านการกำจัดขยะที่ถูกสุขลักษณะ 4. รณรงค์ให้ประชาชนเข้าใจถึงสาเหตุการเกิดปัญหา และให้มีการนำกลับมาใช้ใหม่
	2.5 ปัญหาขาดสถาปัตยกรรมที่แสดงถึงเอกลักษณ์ท้องถิ่น	1. จัดทำโครงการก่อสร้างศูนย์วัฒนธรรมล้านนา-ภูมิปัญญาชาวบ้าน 2. ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนให้มีความรัก ห่วงแหน และฟื้นฟูในซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรม
3. ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม	3.1 ปัญหาเศรษฐกิจ	1. จัดเจ้าหน้าที่ออตรวจตราเพื่อป้องกันพ่อค้าแม่ค้าเอาเปรียบผู้บริโภค โดยการปลอมปนสินค้าและขายสินค้าในราคาแพงเกินควร 2. ผู้บริโภคถ้าพบพฤติกรรมดังกล่าวจากผู้ขายให้แจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป
	3.2 ปัญหาผู้ติดเชื้อเอดส์	1. จัดตั้งมูลนิธิโรคเอดส์ 2. จัดตั้งกองทุนโรคเอดส์ 3. จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาภัยเอดส์ 4. รณรงค์ให้ประชาชนเข้าใจถึงการติดต่อเชื้อเอดส์ ลดพฤติกรรมเสี่ยง และใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์
	3.3 ปัญหายาเสพติด	1. ให้ความรู้ความเข้าใจประชาชนให้เห็นถึงโทษภัยของยาเสพติด 2. ร่วมกันสอดส่องดูแลร่วมกับเจ้าหน้าที่ ถ้าพบว่ามีการค้า/เสพยาเสพติดให้แจ้งเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการปราบปรามต่อไป

ประเด็นปัญหา (ต่อ)	ลักษณะปัญหา	แนวทางแก้ไขปัญหา
4. ปัญหาอุปสรรคการ ท่องเที่ยว	4.1 ปัญหาการให้บริการ ด้านการท่องเที่ยว	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดให้มีรถรางขนส่งนักท่องเที่ยวจากสถานีขนส่งไปยังหน้าด่านพรมแดน 2. การย้ายสถานีขนส่งออกนอกเมือง 3. จัดทำโครงการก่อสร้างศูนย์บริการอาคารจอดรถ 4. จัดทำโครงการบริการรถนำเที่ยว 5. จัดตั้งศูนย์อัญมณีนอกเมือง 6. ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้มีสภาพเหมาะสมแก่การท่องเที่ยว 7. จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยวให้เพียงพอ
	4.2 ปัญหาการจราจร	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดหาพื้นที่จอดรถให้เพียงพอกับความต้องการและความเหมาะสม 2. รณรงค์ให้ประชาชนมีระเบียบวินัยในการใช้รถใช้ถนน เคารพ และปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด
	4.3 ปัญหาการเอาเปรียบ นักท่องเที่ยวในธุรกิจ การค้าและธุรกิจนำเที่ยว	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดเจ้าหน้าที่ออกตรวจตราเพื่อป้องกันพ่อค้าแม่ค้าเอาเปรียบผู้บริโภค โดยการปลอมปนสินค้าและขายสินค้าในราคาแพงเกินควร 2. ถ้าพบพฤติกรรมดังกล่าวจากผู้ขายหรือบริษัทนำเที่ยวให้แจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป
	4.4 ปัญหาโครงสร้างพื้น ฐาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปรับปรุงสภาพพื้นผิวจราจรให้ได้มาตรฐานและปลอดภัยในการใช้ 2. ปรับปรุงบริการด้านโทรศัพท์ ไฟฟ้า ประปา ที่พักริมทาง ห้องน้ำสาธารณะ ให้เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว
	4.5 ปัญหาความเสื่อมโทรม ทรัพยากรการท่องเที่ยว	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยว

ประเด็นปัญหา (ต่อ)	ลักษณะปัญหา	แนวทางแก้ไขปัญหา
		2. จัดหางบประมาณเพื่อบูรณะซ่อมแซมปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว 3. รณรงค์ให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวมีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
	4.6 ปัญหาการประชาสัมพันธ์ การประสานงาน และขาดแคลนบุคลากร	1. จัดทำป้ายบอกทางหรือสถานที่ท่องเที่ยวให้ชัดเจน 2. พัฒนาบุคลากร สนับสนุนให้มีการเรียนรู้หรือศึกษาเพิ่มเติม 3. ประชาสัมพันธ์ และร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบและรู้จักแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น
	4.7 ปัญหาเกี่ยวกับภาพพจน์ทางลบ และขาดกิจกรรมท่องเที่ยวที่เหมาะสมในเวลาว่าง	1. เร่งแก้ไขปัญหานหฺงึให้บริการทางเพศ ปัญหาโรคเอดส์ ปัญหาการลักลอบเข้าเมือง ปัญหาแรงงานต่างด้าว ปัญหายาเสพติด ขอบทาน คนจรจัด 2. จัดให้มีกิจกรรมที่เหมาะสมในเวลาว่าง เชื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวพักค้างแรมมากขึ้น
5. ปัญหาอุปสรรคด้านการค้าชายแดน	5.1 ปัญหาสถานการณ์สู้รบในเขตสาธารณรัฐเมียนมาร์ 5.2 ปัญหาการลักลอบส่งออก-นำเข้าสินค้าโดยไม่ผ่านศุลกากร 5.3 ปัญหาการเอาเปรียบด้านราคาและคุณภาพสินค้า	1. สร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นเพื่อประสานความเข้าใจอันดีต่อกัน 2. กำหนดมาตรการควบคุมการลักลอบนำเข้า-ส่งออกสินค้าให้รัดกุมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 3. กำหนดมาตรการควบคุมการจำหน่ายสินค้า 4. อาศัยความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนช่วยกันสอดส่องดูแลความเรียบร้อยในพื้นที่ให้มากขึ้น

ประเด็นปัญหา (ต่อ)	ลักษณะปัญหา	แนวทางแก้ไขปัญหา
		<p>5. กรมศุลกากร ารมสรรพสามิตและประชาชนต้องร่วมประสานกันตรวจสอบการนำเข้า-ส่งออกสินค้า ถ้าพบมีการกระทำให้แจ้งแก่เจ้าหน้าที่บ้านเมืองเพื่อดำเนินการปราบปรามต่อไป</p> <p>6. ออกตรวจสอบร้านค้า ผู้ประกอบการและควบคุมให้จำหน่ายสินค้าเป็นไปตามความเหมาะสม</p>